

Energi og Miljø

Under indsatsområdet er der aktuelt 17 resultatkontrakter til opfølgning. Ud af de 17 kontrakter til opfølgning er fire slutafrapporteringer.

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Gennem de seneste et til to år er der sket en omlægning af områdets initiativer, således at energi og miljø er gået fra mange og overvejende små projekter til færre, men til gengæld større rammeprojekter. Der er således det seneste år igangsat større rammeinitiativer for biomasseområdet, vindmølleindustrien, cleantech-området og fjernvarmesektoren.

Den generelle vurdering af de afsluttede og igangværende projekter er fortsat, at der som udgangspunkt leves op til målene og resultatkravene, ligesom det er administrationens klare opfattelse, at operatørerne arbejder både seriøst og målrettet med projekterne. Denne opfattelse er begrundet i løbende opfølgingsmøder med operatørerne og projektdeltagerne.

Der er enkelte projekter, som nøgtern set er veludførte i forhold til det enkelte projekts udgangspunkt og kontrakt, men hvor administrationen i dag alligevel har gjort den erfaring, at der forventeligt kan opnås mere for pengene i andre projektyper inden for energi og miljø. Denne erfaring udnyttes fremadrettet.

Følgende projekter med resultatkontrakter er afsluttet siden sidste resultatopfølgning i marts 2012:

- Fleksibelt elforbrug i store virksomheder
- Naturvidenskaberne Hus – Fase II
- EnerCOAST - Biomasse på kommuneniveau
- DEXADEM Kompetenceopbygning inden for bølgeenergi

“Fleksibelt elforbrug i store virksomheder” er nøgtern set gennemført tilfredsstillende, selvom forventningerne til resultaterne ikke er helt opfyldt. Operatøren har til trods for ret vanskelige finansieringsvilkår formået at sikre en medfinansiering fra de deltagende virksomheder på godt 3 mio. kr. til projektet. Men mod forventning har projektet vist, at mulighederne for at udvikle ny teknologi til smart regulering af elforbruget er forholdsvis begrænset i selv store energiforbrugende virksomheder. Mulighederne og interessen for ny teknologiudvikling er derfor tilsvarende mindre blandt virksomhederne end oprindeligt forventet.

“Naturvidenskabernes Hus (Fase II)” er afsluttet og som resultat kan såvel unge under uddannelse som interesserede virksomheder få demonstreret energirigtigt byggeri i Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro. Projektet har omfattet udvælgelse af bygningsselementer til demonstration gennem forskellige former for visualisering og efterfølgende videreudvikling, brugertilpasning, kvalitetssikring og implementering af visualiseringerne. I projektperioden har adskillige samarbejdspartnere herunder virksomheder været involveret, og det forventes, at visualiseringskonceptet løbende vil blive udviklet og bidrage til formidling af naturvidenskabelige emner og skabe mulighed for demonstration af ny teknologi.

“Projektet EnerCOAST” er såvel et internationalt som et regionalt projekt, som ud over partnere fra Region Midtjylland har haft deltagelse af partnere i Nordsøregionen. Fra Region Midtjylland har bl.a. deltaget Randers, Norddjurs og Syddjurs kommuner, som har været modelkommuner for, hvordan og i hvilket omfang bioenergi kan anvendes i energiforsyningen. Projektet har udviklet ny viden og nye forretningsmodeller på bioenergiområdet, som på længere sigt forventes at kunne være med til at generere vækst på området.

Bølgeenergiprojektet “DEXADEM” er desværre stoppet, da operatøren Dexawave Energy A/S i august 2012 er erklæret konkurs. I projektet indgik test af et bølgeanlæg i størrelsesforholdet 1:5 og test af et fuldskala forsøgsanlæg. Status ved konkursen var, at test af 1:5 anlægget var næsten afsluttet, mens fuldskaalanlægget ikke nåede at blive opbygget og dermed heller ikke testet.

Initiativer inden for Energi og Miljø

- Test og afprøvning
- Energibesparelser og omstilling til vedvarende energi
- Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder
- Klima og forretningsudvikling

Nøgletal for Energi og Miljø

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	1.070	4.406	5.320	14.105	11.120	17.774	22.978	17.147	4.950	98.870

Test og afprøvning

Resultatkontrakter med opfølgning

- Ingen

Status

Initiativet retter sig primært mod at sikre de nødvendige testfaciliteter til virksomheder, der arbejder med teknologiudvikling og -afprøvning inden for vind- og bioenergi.

Resultater

- Initiativet er indtil videre udmøntet i nyt testområde til prototypemøller ved Østerild Klitplantage.

Regionens vurdering

Der skal fortsat arbejdes med at påvirke de relevante myndigheder til at udpege nødvendige testfaciliteter for vindmølleindustrien (både prototyper og o-serie møller), ligesom der fortsat skal arbejdes videre med etablering af partnerskaber omkring testfaciliteter og certificeringsordninger på biomasseområdet.

Energibesparelse og omstilling til vedvarende energi

Resultatkontrakter med opfølgning

- Ecomotion, demonstrationsprojekt for køretøjer med metanol som brændstof
- Fleksibelt elforbrug hos store energiforbrugere (slutafrapportering)
- PrøveElbil
- Naturvidenskabernes Hus - Fase II (slutafrapportering)
- Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats
- Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland

Status

Projektet "Ecomotion", som omfatter demonstration, test og afprøvning af en nyudviklet methanoldrevet brændselscelle-truck, nærmer sig sin afslutning. Køretøjet er blevet afprøvet under almindelige driftsforhold af bl.a. Holstebro Kirkegård, og denne afprøvning har givet nyttig viden til de virksomheder, som udvikler køretøjet.

"Fleksibelt Elforbrug i store energiforbrugende virksomheder" er afsluttet og gennemført som forudsat i resultatkontrakten, men som ovenfor anført med ringere resultat end forventet med hensyn til mulighederne for ny teknologiudvikling i store energiforbrugende virksomheder.

"PrøveElbil" forløber godt til trods for, at der har været mange praktiske forhindringer. Projektet har måttet udskifte ombyggede biler med nye fabriksbyggede biler under projektførelsen, men projektet forventes i det store hele at nå de ønskede resultater. Projektet har haft god omtale og der ses efterhånden så småt tilløb til erhvervsudvikling i tilknytning til elbils-området. Dog er erhvervsudviklingen inden for elbils-området hæmmet af, at salget af elbiler på det private marked i dag ligger langt under det forventede.

"Naturvidenskabernes Hus (fase 2)" er afsluttet efter flere forlængelser, og projektdeltagerne er gode erfaringer rigere efter en proces, som ikke har været lineær og rationel. Det udvalgte visualiseringskoncept er blevet udviklet og integreret i Naturvidenskabernes Hus og anvendes nu i undervisningsøjemed. Hertil kommer, at flere virksomheder har været involveret og engageret i projektet.

"Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats" er såvel et skandinavisk som et projekt i Region Midtjylland, som drejer sig om implementering af biogas i energisystemet. Fra Region Midtjylland deltager bl.a. Skive, Lemvig og Samsø kommuner. Projektet startede i begyndelsen af 2012 og er kommet godt i gang.

"Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland" er et program med 6 forskellige delprojekter:

1. Analyse af Danmark som Wind Power Hub
2. Strategiforløb for virksomhedsledere
3. Virksomhedsudvikling i netværk
4. Introduktionsforløb til vindmøllemarkedet
5. Kompetenceprojekt
6. Markedsføring af regionen som Wind Power Hub

Delprojekterne 1 og 6 er afsluttet med tilfredsstillende resultat. De øvrige delprojekter forløber stort set tilfredsstillende, idet der dog især forestår en udfordring for delprojekt 3 med at skaffe flere virksomheder til netværket, idet der i øjeblikket kun er 9 deltagende virksomheder, hvor der var forudsat mindst 14.

Resultater

- I projektet "Ecomotion" er der afprøvet et methanoldrevet køretøj, som er tæt på at kunne markedsføres. Det er dog fortsat et åbentstående spørgsmål i hvilket omfang og i givet fald hvornår teknologien vil slå igennem.
- "Fleksibelt elforbrug i store energiforbrugende virksomheder" er kortlagt, analyseret og udviklet med hensyn til styringsmuligheder, men interessen for implementering af smarte styringsmuligheder i store energiforbrugende virksomheder er mindre end oprindeligt antaget.
- I projektet "PrøveElbil", som finder sted i Horsens og Hedensted kommuner, gennemføres elbilprojektet med demonstration af 6 biler i familie-tests og 2 biler i kommunal anvendelse. Projektet er bredt formidlet og anvendes af regionale virksomheder som testplatform for ny teknologi.

- "Naturvidenskabernes Hus" har fået udviklet og etableret et visualiseringskoncept, der skal bidrage til at give husets besøgende større indsigt i og skabe interesse for energiteknologi.
- "Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats": Der er lagt fundamentet til et projekt, som kan vise vejen frem for biogasteknologi og -løsninger.
- "Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland":
  - Der er foretaget en erhvervsanalyse, som giver et godt grundlag for den fremtidige udvikling af vindmølleindustrien.
  - Der er gennemført udenlandske delegationsbesøg hos vindvirksomheder i regionen.
  - Der er gennemført strategiforløb for virksomhedsledere.
  - Virksomhedsnetværk er etableret, og aktiviteter til udvikling af de deltagende virksomheder er igangsat.
  - Kursus- og uddannelsesforløb målrettet vindindustrien er under udvikling.

Regionens vurdering

Overordnet set forløber initiativet som forventet i henhold til Vækstforums handlingsplan og som planlagt i de enkelte resultatkontrakter med de ovenfor under status nævnte afvigelser.

Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- DEXADEM Kompetenceopbygning inden for bølgeenergi (projektet er nedlagt)
- DAKA Biodiesel
- Alger til biogas i Region Midtjylland
- Anvendelse af biomasse fra engarealer til biogasproduktion og økologisk gødning
- Anvendelse af pil til energiproduktion og miljøbeskyttelse på miljøfølsomme områder
- EnerCOAST - Biomasse på kommuneniveau (slutafrapportering)
- Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi
- På vej mod methansamfundet
- From Field to Fuel
- Center for energiteknologier
- CleanTEKmidt

Status

Bølgekraftfirmaet Dexawave Energy A/S er som nævnt tidligere i august 2012 gået konkurs, hvorved projektet er nedlagt. Administrationen arbejder på at afslutte sagen og sikre regionens interesser i forbindelse med nedlukningen.

Som udløber af "DAKA Biodiesel" projektet udvikles, i samarbejde med relevante interessenter herunder Midttrafik, et værktøj til fremme af biobrændstoffer i offentlig transport. Værktøjet forventes færdigudviklet oktober 2012. Foruden regneværktøjet er der udarbejdet informationsfoldere til beslutningstagere/bestillere samt til vognmænd. Værktøjet forventes anvendt ved Midttrafiks kommende udbud.

Projektet "Alger til Biogas i Region Midtjylland" forløber efter planen og projektparterne er langt med demonstrationsaktiviteterne bl.a. optimering af dyrkning, forbehandling og analyse af algers potentiale i relation til biogas. Et fungerende erhvervsnetværk er etableret med fokus inden for algerelateret virksomhed. I den sidste del af projektet fokuseres blandt andet på at afdække de forretningsmæssige potentialer og udfordringer for algedyrkning i stor skala.

Projekterne "Anvendelse af biomasse fra engarealer til biogasproduktion og økologisk gødning" og "Anvendelse af pil til energiproduktion og miljøbeskyttelse på miljøfølsomme arealer" (del af et større EU projekt i Kattegat-Skagerrak regionen) er i den afsluttende fase. Parternes fokus er på at få samlet det omfattende materiale sammen til en slutrapportering, der skal præsentere de forretningsmæssige aspekter ved anvendelse af pil og enggræs til energiformål. Herudover synliggøres den opsamlende viden om miljømæssige og energimæssige rationaler. Projekterne afsluttes ved udgangen af 2012 år, og der holdes ultimo november en afsluttende konference her i Regionen.

"EnerCOAST, Biomasse på kommuneniveau" er afsluttet og er omtalt under afsluttede projekter ovenfor.

I rammeprojektet "Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi" er der siden opstart igangsat fire projekter. To af disse projekter, "På vej mod methansamfundet" og "From Field to Fuel", er langt fremme. De to andre, "Biogasfyldestation til mindre flåder" og "Fra Natur til Værk", er netop igangsat og afrapportering heraf afventer opfølgningen i marts måned 2013. Programmet har været vanskeligt at løbe i gang, og det har taget længere tid end ventet at få udviklet og opsøgt projektidéer, hvorfor den samlede bevilling endnu ikke fuldt ud er udmøntet. Dialog pågår med operatøren om potentielle justeringer af de nuværende programrammer.

I projektet "På vej mod methansamfundet" er fase 1 under afslutning med tilfredsstillende resultater. Projektparterne har valgt at arbejde videre med fase 2 uden regional medfinansiering. Der arbejdes i øjeblikket på at sikre, at den viden, der vil blive genereret i en fase 2 kommer regionale aktører og virksomheder til gode.

"From Field to Fuel" projektet blev igangsat i maj 2012. Projektdeltagerne har siden primært arbejdet på dimensionering og etablering af det anlæg, der skal danne udgangspunkt for demonstration, test og optimering af en produktion af bioolie på basis af halm og træpiller, der siden kan raffineres og anvendes som biodiesel i transportsektoren. Herudover er der arbejdet på analyse af restproduktets egenskaber og potentiale i forhold til en fremtidig forretningsmodel baseret på produktionen.

Projektet "Center for Energiteknologier på AU-Herning" kører i det store hele som forventet og som forudsat i resultatkontrakten.

"CleanTEKmidt programmet" med Væksthus Midtjylland som operatør forløber tilfredsstillende omend ikke så mange virksomheder som påregnet på nuværende tidspunkt har været igennem et udviklingsforløb.

Resultater

- Et værktøj udvikles til fremme af biobrændsler i offentlige transport, som bidrager til at kvalificere grundlaget for beslutningstagere om at anvende øgede mængder biobrændstof.
- Algedyrkningssystemet ved Havets Hus i Grenå danner grundlag for at der i Region Midtjylland skabes en platform for vidensudveksling og forretningsudvikling inden for algedyrkning og algeanvendelse.
- I relation til udnyttelse af biomasseressourcer (anvendelse af energipil og biomasse fra engarealer) til energiformål fra miljøfølsomme arealer udvikles der bæredygtige forretningsmodeller,
- Et rammeprogram til skabelse af forretningsudvikling gennem teknologisk innovation på biomasseområdet er igangsat med henblik på at igangsætte projekter med stor nyhedsværdi og synlighed inden for et område, hvor region Midtjylland har en erhvervmæssig styrkeposition.

- I projektet "På vej mod Methansamfundet", fase 1, er grundlaget for en ny metode til produktion af metan på grundlag af biogas og el fra vindkraft afdækket.
- Projektet "From Field to Fuel" afdækker potentialer og danner grundlag for en beslutning om at etablere et fuldskalaanlæg til produktion af bioolie i regionen.
- Der er etableret og igangsat et "Center for energiteknologi på AU-Herning" til afløsning af HIRC.
- I "CleanTEKmidt programmet" er der igangsat udviklingsforløb i 14 små og mellemstore virksomheder, som vil resultere i udvikling af nye produkter og løsninger til markedet.

Regionens vurdering

Overordnet set forløber initiativet som forventet i henhold til Vækstforums handlingsplan og som planlagt i de enkelte resultatkontrakter, med de ovenfor under status nævnte afvigelser.

Klima og forretningsudvikling

Resultatkontrakter med opfølgning

- Vand: Fra global udfordring til regional vækst

Status

"Vand: Fra global udfordring til regional vækst" gennemføres i perioden medio 2012 -2014 og har til formål at øge den efterspørgsels- og markedsdrevne innovation på vandområdet med både et globalt og nationalt afsæt. Fokus er på, hvordan samarbejde mellem virksomheder samt samarbejde mellem virksomheder og de midtjyske kommuner / globale kunder kan løse globale og nationale vandudfordringer, skabe øget indtjening og bidrage til en styrket grøn profil hos regionens virksomheder og kommuner. Ferskvandscentret, Silkeborg, er operatør og skal gennemføre projektet i samarbejde med eksternt projektteam med ekspertise inden for procesledelse, eksport og offentlig-privat samarbejde og vandfaglige områder. Da resultatkontrakten nylig er indgået i sommeren 2012 og projektchefen ansat pr. 15. august foretages ikke egentlig kontraktopfølgning pr. 1. september 2012. I opstartsfasen er der bl.a. påbegyndt en dialogrunde med kommuner og forsyningselskaber og der er etableret kontakt til andre relevante aktører som Eksportrådet, Eksportforeningen, State of Green m.fl. Udbudsmateriale ift. det eksterne projektteam er under udarbejdelse. Grundet en lang ansøgningsprocedure og dermed kortere tid til projektgennemførelse, er der sket en mindre reduktion i deltagermedfinansiering fra 2,7 mio. kr. til 1,8 mio. kr.

Resultater

- For tidligt at evaluere.

Fødevarer

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Fødevarsatsningens strategi og handlingsplan "Klog hverdagsmad" er nu godt halvvejs i dens udmøntning. De to konsortier – "Future Food Innovation (FFI)" og "FØDEVAREmidt" har medvirket til at igangsætte en række nye samarbejder, projekter, rådgivningsforløb, erhvervsrettede ph.d. -forløb mv.

Det er bl.a. sket på baggrund af over 200 formelle virksomhedskontakter, igangsætning af en lang række udviklingsprojekter for virksomheder og forskellige innovationsaktiviteter. Samtidig har der været afholdt internationale konferencer, workshops og events, der har skabt synlighed om den regionale fødevarsatsning og udviklingsperspektiverne for det regionale fødevarerhverv.

Sekretariatet har med faglig sparring fra fødevarerådet og satsningens operatører gennemført en ekstern midtvejsevaluering, hvis formål har været at levere fremdriftsrapportering og videndeling om indsatsens virkemåde samt opsamle læring, der kan danne grundlag for evt. korrigerende handlinger og prioritering af den fortsatte indsats. Desuden giver evalueringen et solidt, fagligt fundament for udviklingen af ny handlingsplan for fødevarsatsning gældende fra 2014.

Fødevarsatsningen deltager i stigende grad som en central samarbejdspartner for de nationale initiativer på fødevarerområdet, eksempelvis Food Organisation of Denmark, F.O.O.D, der med regional støtte afholder den store landsdækkende Food Festival på Tangkrogen i Aarhus i september 2012.

Fødevarsatsningens kompetenceudviklingsindsats har i høj grad også et landsdækkende sigte med deltagelse af ministerier, erhvervs- og uddannelsesorganisationer og de øvrige danske regioner. Eksempelvis er der igangsat et klyngeprojekt med deltagelse af vestkystens fiskeriaktører, der følger op på og videreudvikler erhvervsperspektiverne fra tidligere fiskerirelaterede aktiviteter, som Vækstforum har støttet. Endvidere er der med deltagelse af en række uddannelsesinstitutioner fra regionen gennemført to workshops med henblik på at gennemføre en række eksperimenter i fødevarerhverv henover efteråret/vinteren 2012.

Vækstforum er indtrådt i det dansk-svenske partnerskab Foodbest - en strategisk satsning, der skal give de regionale fødevarerhverv samt viden- og innovationsmiljøer en stærk position i forhold til et forventet europæisk fødevarer-KIC (Knowledge and Innovation Community) fra 2014.

Endelig har sekretariatet med bl.a. FFI og regionens kommuner samarbejdet om udvikling og igangsætning af en række fødevarerprojekter under regionens og kommunernes fælles Grøn Vækst program med deltagelse af virksomheder, institutioner og fødevarerhverv.

Initiativer inden for Fødevarer i hovedoverskrifter

- Øget værdiskabelse i fødevarerproduktionen
- Specialiseret rådgivning til fødevarerhverv
- Fødevarerhvervets kompetencebehov

Nøgletal for Fødevarer

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total

Bevillinger i alt	603	1.025	264	5.306	1.433	23.140	24.970	1.590	0	58.330
-------------------	-----	-------	-----	-------	-------	--------	--------	-------	---	--------

Øget værdiskabelse i fødevarerproduktionen

Resultatkontrakter med opfølgning

- Future Food Innovation (FFI) – etablering af et innovationsmiljø for fødevarer (2009-2013)
- Food Festival 2012
- Vestkystens Fiskeriklynge - Konsumfisk

Status

“Future Food Innovation (FFI)” har nu været i gang i godt halvandet år, og der er i den periode iværksat en lang række virksomhedsrettede tilbud. Resultaterne omfatter bl.a.:

- Kontakt til eller besøg hos 209 virksomheder med vejledning om innovationsmidler, viden og netværk.
- Projektstøtte til 10 innovative projekter (plus 2 betingede bevillinger) under Differentieringspuljen for i alt 30 mio. kr.
- Opsøgning af projekter til andre puljer både i relation til fødevarer og andre fødevarerordninger.
- Støtte til 7 erhvervsrettede ph.d.-forløb.
- Matchmaking-arrangement mellem fødevarer og fødevarerforskere på Aarhus Universitet.
- Aktiv part i planlægning og gennemførelse af Food Festival 6.-9. september 2012 i samarbejde med FOOD, herunder planlægning og gennemførelse af 2-dages arrangementet “European Food Venture Forum” med henblik på tiltrækning af risikovillig kapital til regionale fødevarer og virksomheder.
- Afholdelse af FFI's 2. internationale konference som blev afholdt i forbindelse med festivalen, 77 deltagere.
- Styrkelse af samarbejde med og synlighed omkring internationale satsninger og initiativer samt støttemuligheder til innovation – afholdelse af informationsmøder om KBBE (Knowledge BioBased Economy) under EU's 7. rammeprogram i samarbejde med bl.a. Styrelsen for Forskning og Innovation.
- I regi af Enterprise Europe Networks sektorgruppe for fødevarer medvirken til registrering af 19 KBBE partnersøgningsprofiler.
- Messerejse til European Seafood Expo i april 2012 med 5 virksomheder, som i gennemsnit deltog i fire B2B matchmaking møder pr. virksomhed.

Den foreløbige læring omkring konstruktionen FFI er med midtvejsevalueringens ord: “Der er med Future Food Innovation skabt et unikt miljø af videnaktører inden for fødevarerområdet, der gennem hyppig interaktion har opbygget gensidig tillid og nu fungerer som en enhed med meget betydelige ressourcer i form af viden, kompetence og netværk. Det er vigtigt, at Region Midtjylland har påtaget sig rollen med at skabe koordinering og samarbejde mellem regionens videnaktører inden for fødevarerområdet.”

Operatør bag FFI er et bredt sammensat konsortium med deltagelse af Aarhus Universitet (MAPP centret og Institut for Fødevarer), AgroTech, Teknologisk Institut, Videncenter for Fødevarerudvikling og Agro Business Park (formandskab for styregruppen samt sekretariat).

Regionsrådet har på opgørelsestidspunktet givet tilskud til projekter under Innovationspuljen:

- Nyt værktøj til aktiv innovation i fødevarerbranchen (resultatkontrakt netop underskrevet)
- Ready to Cook (afventer endnu tilsagn fra Erhvervsstyrelsen).

Det overvejes i forlængelse af satsningens midtvejsevaluering, hvorvidt Innovationspuljen kan/skal udmøntes i sin nuværende form, dels pga. utilstrækkelig eksperimenterende nyhedsværdi i de fleste af de indkomne ansøgninger (i alt 20) i perioden 2010-2012 og dels pga. omstændelige og langvarige ansøgningsprocedurer for virksomhederne (Regionalfond).

Vækstforum er i opfølgelsesperioden indtrådt i et strategisk partnerskab med "Foodbest", der har til formål at arbejde for, at der etableres et KIC (Knowledge and Innovation Community) – et fælleseuropæisk forsknings- og innovationsnetværk – inden for fødevarerområdet. Vækstforums deltagelse skal først og fremmest medvirke til, at midtjyske virksomheder og videninstitutioner forberedes og positioneres til at få maksimal udbytte af midler og samarbejdsmuligheder under et KIC fra 2014. Resultatkontrakt med Foodbest er under udarbejdelse.

Med projektet "Vestkystens Fiskeriklynge – Konsumfisk" har fiskeriets aktører i hhv. Thyborøn, Hvide Sande og Thorsminde taget det afgørende skridt i forhold til at få etableret et formelt og økonomisk forpligtende klyngesamarbejde med henblik på at sikre og udvikle fiskerierhvervet i regionen. Projektet skal ses i sammenhæng med og som opfølgning på Vækstforums tidligere og nuværende engagementer i et konsumfiskeprojekt i Thyborøn, Interegprojektet "Innovative Foresight Planning for Business Development" og "Kompetencecenter for Fiskeriuddannelser i Thyborøn". Udover at arbejde med netværksdannelse, organisering og finansiering skal projektet udvikle innovationspraksis og -kompetencer for klyngen baseret på udvikling og gennemførelse af tre konkrete udviklingsprojekter.

Som et eksempel på fødevarsatsningens samarbejde med nationale fødevarerinitiativer, er der etableret et samarbejde med Food Organisation of Denmark (FOOD) om at gennemføre nordens største fødevarerfestival "Food Festival 2012" i Aarhus i september 2012. Festivalen gennemføres i samarbejde med en række lokale partnere, herunder Aarhus Kommune, og vil udover en stort anlagt folkefest for kvalitetsfødevarer byde på en række erhvervsrettede arrangementer, hvor bl.a. fødevarsatsningens operatører har en aktiv rolle, eksempelvis "European Food Venture Forum" og konferencen "Nyt, Nordisk, Naturligt".

Projektet "Vestjyske Fødevarer og Oplevelser", som blev afsluttet pr. 31. december 2011 er nu videreført som det første projekt under regionens og kommunernes Grøn Vækst indsats under titlen "Madlandet i Vest". Formålet med fødevarerinitiativer under Grøn Vækst indsatsen er at få etableret eller videreudviklet større, strategiske afsætningsnetværk på tværs af kommunerne. Udover "Madlandet i Vest" har Regionsrådet under Grøn Vækst indsatsen bevilget støtte til to andre fødevarerprojekter: "Smag på Landskabet" og "Midt i Midt". Ansøgninger fra disse behandles nu i NaturErhvervstyrelsen og forventes igangsat snarest.

Resultater

- I alt er 209 virksomheder visiteret under FFI (koordineret med "FØDEVAREmidt").
- Der er bevilget støtte til 10 projekter under differentieringspuljen.
- Der er indgået aftale om igangsætning af 7 erhvervsrettede ph.d.-projekter.
- Speeddating, workshops, partnersøgning og matchmaking arrangementer er gennemført for fødevareraktiviteter i regionen.
- Region Midtjylland er indtrådt i et strategisk partnerskab med henblik på regional positionering i forhold til et fremtidigt KIC inden for fødevarer.
- Der er bevilget støtte til 2 projekter under Innovationspuljen.
- 30 fødevareraktiviteter deltager nu i Vestjysk Madkultur (Culinary Heritage mærkningsordningen, EU).

Regionens vurdering

Initiativet forløber som planlagt. Aktivitetsniveau og resultater lever i tilfredsstillende grad op til det, som er anført i resultatkontrakterne. Dog skal Innovationspujlsens form og udmøntning tages op til overvejelse, da der ikke har været tilstrækkeligt afløb under ordningen.

Specialiseret rådgivning til fødevarevirksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- FØDEVAREmidt / Rådgivningsindsats for fødevarevirksomheder

Status

"FØDEVAREmidt" har nu været effektivt i gang i snart to ud af tre bevillingsår, og operatøren – Væksthus Midtjylland i samarbejde med VIFU - har været i kontakt med 120 virksomheder, hvoraf 18 på nuværende tidspunkt har fået bevilget tilskud til et rådgivningsforløb. Dvs. at man med 9 nye bevillinger i opfølgningsperioden nu har nået er nået op på et aktivitetsniveau, som forudsat i resultatkontrakten. De foregående 5 perioder er der kun givet i alt 9 bevillinger, hvilket er baggrunden for, at operatøren i samarbejde med sekretariatet er i gang med at udarbejde en tilrettet aktivitetsplan, der også vil afstedkomme en budgetreduktion.

Sideløbende hermed er der udviklet nye rådgivningstilbud, der skal afprøve nye modeller for at udvikle virksomhedernes innovationskompetencer. Det drejer sig bl.a. om nye rådgivningstilbud til igangsætning af udviklingsprojekter mellem små og store virksomheder, udvikling af differentierede bevillingsmodeller, erfaringsnetværk for ledere og introduktion af fødevarevirksomheder på forskellige markeder.

Indsatsen gennemføres i tæt kontakt til og koordineret med det andet konsortium under fødevarsatsningen – innovationsmiljøet "Future Food Innovation (FFI)".

Resultater

- Der har været kontakt til 120 virksomheder.
- Der er udarbejdet 35 udviklingsplaner.
- Der er bevilget 18 rådgivningsforløb.
- Der er udviklet og afprøves nye rådgivningstilbud til fødevarevirksomheder virksomheder.

Regionens vurdering

Projektet forløber fortsat tilfredsstillende i forhold til Vækstforums Handlingsplan, når det gælder udbud af ydelser og udbyttet for de deltagende virksomheder. Aktivitetsniveauet har dog ikke været tilfredsstillende, hvilket nu fører til en tilretning af aktivitetsplan og reduktion af budgettet.

Fødevarerhvervets kompetencebehov

Resultatkontrakter med opfølgning

- Kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn

Status

Med gennemførelsen af en landsdækkende analyse af 500 fødevarer virksomheders fremtidige uddannelses- og kompetencebehov, er der blevet sat fokus på en række udfordringer og muligheder. Resultaterne er formidlet til uddannelsesinstitutioner, virksomheder, ministerier, regioner og brancheorganisationer bl.a. via publikationen: "Fødevarerhverv i forandring – kan vi det vi skal kunne?". Desuden er der lavet et debatoplæg om fødevarer virksomhedernes fremtidige kompetencebehov, som uddannelsesinstitutioner kan bruge internt og i dialogen med virksomheder.

I opgørelsesperioden er der sat et arbejde i gang i samarbejde med regionale uddannelsesinstitutioner med henblik på at gennemføre en række eksperimenter i udvalgte fødevarer virksomheder med fokus på kompetenceudvikling. Sammen med Erhvervsakademi MidtVest, VIA University College, Mercantec, Uddannelsescenter Holstebro og Hotel- og Restaurantskolen i Silkeborg/Randers er der gennemført 2 workshops, der skulle afklare hvordan man kan afprøve nye koblinger mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Koblinger der bygger på smidighed, nærvær og kontinuitet. I forlængelse heraf er det blevet besluttet, at der som første led i processen skal afholdes en innovationcamp sammen med en række fødevarer virksomheder i november 2012, hvor:

- Den traditionelle opfattelse af relationerne mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner forstyrres.
- Virksomheder med udviklingsplaner definerer og efterspørger kompetenceudvikling, der sigter på realisering af virksomhedernes udviklingsstrategier.
- Uddannelsesinstitutioner får input til udvikling af form og indhold (nye måder at formidle og levere deres ydelser), uanset om det er kendt eller nye.
- Andre aktører tænkes ind til at imødekomme virksomhedernes behov.

Efter innovationcampen er næste trin i processen at udvikle og gennemføre et antal individuelle pilotforløb i nogle af de deltagende virksomheder.

"Kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn" arbejder fortsat med at tiltrække/udvikle nye uddannelser og samarbejdsrelationer, der kan medvirke til at etablere ét samlet landsdækkende kompetencecenter for fiskerierhvervet i Thyborøn.

Resultater

- Der er afholdt 2 workshops med regionale uddannelsesinstitutioner med fødevarerelaterede uddannelser.
- To nye erhvervsuddannelser og en række efteruddannelser (bl.a. AMU kurser) målrettet bl.a. vobindere, fiskehandlere og fiskerikontrollører er udviklet og afviklet. Desuden er der etableret et uddannelsessamarbejde med vestkystens fiskeriklynge konsumfisk

Regionens vurdering

Kompetenceudviklingsinitiativerne under fødevarer satsningen forløber som planlagt.

Velfærdsinnovation

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Region Midtjylland har gode forudsætninger for at udvikle en potent sundhedsklynge. En stærk sundhedsforskning og universitetsstyrker inden for ingeniørvidenskab, nanoteknologi, datalogi, materialer m.m. Et godt behandlingssystem og en vis kritisk masse og styrker inden for relaterede erhverv, hvorfra man kan rekruttere ledere og forretningsudviklere.

De to platforme "CareTech Innovation" og "MedTech Innovation Center (MTIC)" har siden 2009 været en del af indsatsen. Bevillingen til MTIC er forlænget indtil 2014. "Caretech Innovation Center" er nu afsluttet. Indsatsen inden for Velfærdsinnovation omfatter desuden de tværregionale projekter "OPI-Lab" og "UNIK".

Den regionale pulje til Offentlig-Privat Innovation (OPI-pulje) har derudover igangværende projekter, der først afsluttes i 2013.

Efter succes med MTICs tilstedeværelse på Regionshospitalet i Horsens, er der nu ansat to personer yderligere, som fra efteråret 2012 skal arbejde med henholdsvis Regionshospitalet Randers og Aarhus Universitets Hospital stadig med fokus på erhvervsamarbejder og strategisk arbejde med innovation.

Bio X-Denmark, et interdisciplinært forsknings- og innovationsuddannelses initiativ i samarbejde med Aarhus Universitet, Aarhus Universitetshospital, VIA og MTIC har siden januar 2012 haft en projektleder ansat, og initiativet forventes at gå i luften primo 2013.

Regionen er ligeledes, med baggrund i læringen fra OPI-området, påbegyndt et samarbejde med virksomheder og brancheorganisationer om etableringen af fælles acceptable rammer og processer for innovativ udbudspraksis/Intelligent offentlig efterspørgsel. Siden 2011 har der desuden eksisteret et samarbejde mellem de fem regionen om i fællesskab at blive klogere på, hvordan vi mere effektivt og innovativt kan arbejde på tværs af sektorerne. Dette samarbejde forsætter til udgangen af 2013

Den samlede indsats har haft svingende resultater, men overordnet er der sket store fremskridt i etableringen af et servicesystem for velfærds/sundhedsinnovation, der på bedste vis sikrer en forretningsudvikling på området – både med erhvervsøkonomiske og sundhedsøkonomiske resultater.

Initiativer inden for Velfærdsinnovation

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Nøgletal for Velfærdsinnovation

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	163	6.036	8.125	18.135	10.664	23.714	12.365	12.534	0	91.736

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Resultatkontrakter med opfølgning

- MedTech Innovation Center (MTIC), herunder Innovationshospitalet Horsens
- Caretech Innovation – endelig afrapportering kommer i efteråret 2012
- Partnerskabet UNIK
- OPI-Lab -"Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi"

Fra sept 2012

- Offentlig-Privat Innovation (pulje):
  - Hygiejneadfærdsstøttende systemløsninger og interventioner
  - Fra badekar til fødekar Offentlig-Privat Innovation (pulje)

Status

Formålet med initiativet er at fremme forretningsudvikling inden for markedet for produkter og services inden for sundhedssektoren, samt at forbedre rammerne for offentlige private innovationssamarbejder. Initiativet består af nedenstående programmer og aktiviteter, som skal styrke virksomheders muligheder for at udvikle nye, konkurrencedygtige produkter og koncepter, og fremme deres chance for at nå (det globale) markedet.

"MedTech Innovation Centers (MTIC)" hovedopgave er at tilføre bioteknologiske, medicotekniske og sundheds-it virksomheder viden og forretningskritiske kompetencer på et internationalt konkurrencedygtigt niveau. MTIC stiller kompetencer og specialistviden til rådighed for projekterne for herved at accelerere og optimere projekternes vej mod markedet. MTIC skal opbygge de forretningsmæssige kompetencer i virksomhederne, så de bliver i stand til at udnytte potentialerne og få nye produkter på markedet.

MTIC er desuden ansvarlig for gennemførelse af projektet "Innovation og forretningsudvikling på hospitaler Region Midtjylland" – der har til formål at sikre, at de gode ideer, der genereres i sundhedsvæsenet, identificeres, udvikles og implementeres i samarbejde med erhvervslivet. Initiativet er pt. udbredt til Regionshospitalet Horsens, Regionshospitalet Randers og Aarhus Universitetshospital.

"Caretech" initiativet afsluttes i september 2012.

"UNIK" er et partnerskab skabt på baggrund af et udbud fra Rådet for Teknologi og Innovation og det har som mål at skabe bedre offentlige velfærdstilbud til patienter med kroniske lidelser og at understøtte vækst og innovation i den spirende klynge for intelligent velfærdsteknologi. Partnerskabet består af en række førende aktører inden for feltet, og de skal over en 3-årig periode gennemføre en række projekter, der skal udvikle nye teknologiske løsninger og nye arbejds-gange i social- og sundhedssektoren.

OPI-Lab "Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi" er et tværregionalt projekt, der gennem fem regionale demonstrationsprojekter skal udvikle konkret velfærdsteknologi, der skal forbedre den offentlige service på en ny og innovativ måde. Samtidig skal projektet opsamle erfaringer og ny viden, der skal danne fundamentet for nye OPI-samarbejdsmodeller og vise mulighederne inden for offentlig-privat innovation.

Puljen til Offentlig-Privat Innovation havde til formål at skabe nye forretningsmæssige udviklings- og vækstmuligheder for det private erhvervsliv ved at indgå i innovationsalliancer med offentlige aktører. Puljen havde fokus på velfærds- og sundhedsområdet. Delinitiativet er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan. De sidste midler blev bevilget i august 2010 og puljen er lukket. Der er igangsat 9 projekter, heraf er 7 afsluttede.

Resultater

- MTIC har screenet 250 projekter, både fra virksomheder og projekter fra universitet og hospitaler. Heraf er der givet tilsagn til finansiering af 28 udviklingsprojekter, heraf 11 mindre projekter.

- MTIC har i hele projektperioden afholdt 28 netværksmøder med i alt 730 deltagere.
- MTIC afholder for 3. gang en semifinale i European Venture Contest i samarbejde med Europe Unlimited, KPMG og Aarhus Kommune.
- "Caretech Innovation" afleverer en afsluttende rapportering i løbet af efteråret 2012
- "UNIK" har igangsat fire spydspidsprojekter, tre tværgående projekter og to udviklingsprojekter. Projekterne udvikles og gennemføres i et samarbejde mellem forskere, virksomheder, social- og sundhedspersonale, teknologiske serviceinstitutter, patientforeninger og innovationsnetværk.
- 40 private virksomheder deltager og 2 har indtil videre udviklet nye produkter på baggrund af deltagelse i partnerskabet, og 2 har opnået forretningsområder.
- OPI-Lab-"Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi", er et tværregionalt projekt, der inkluderer landets fem regioner og Servicestyrelsen samt en lang række kommuner, vidensinstitutioner og private virksomheder. Projektet ledes af Region Syddanmark. De øvrige regioner, der deltager i projektet er: Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Midtjylland og Region Nordjylland.
- Demonstrationsprojektet i Region Midtjylland under OPI-Lab er under fælles projektledelse af Regionshospitalet Horsens og Horsens Kommune, og har titlen " På forkant med sundhed".
- Offentlig- Privat Innovation (pulje):
  - I "Hygiejneadfærdsstøttende systemløsninger og interventioner" (udvikling af kommercialiserbare løsninger til at mindske infektioner) er under afslutning. Der er i samarbejde mellem hospitalsafdelinger, forskere og private rådgivere udviklet både en prototype på et sensorsystem til opsamling af viden om hygiejneadfærd, og et system der kontinuerligt kan støtte patienternes hygiejneadfærd. Systemet afprøves i øjeblikket på en afdeling på Regionshospitalet i Randers, således at viden herfra kan anvendes til udvikling af et endeligt produkt.
  - I "Fra badekar til fødekar" (udvikling af fødekar, der forbedrer fødselsforløb og arbejdsforhold) forventes en prototype installeret på fødeafdeling i slutningen af september. Det vil bringe produktet på et højere kvalitets- og udviklingstrin end forventet i ansøgning. Endvidere arbejdes med undersøgelse af markedspotentiale og patentmuligheder.

Regionens vurdering

Baseret på evalueringer af indsatsen, er vurderingen, at der er sket store fremskridt i etableringen af et servicesystem for velfærds/sundhedsinnovation, der på bedste vis sikre en forretningsudvikling på området – både med erhvervsøkonomiske og sundhedsøkonomiske resultater. Virksomhederne føler, at den vejledning, de har modtaget, har givet dem et kompetenceløft og styrket virksomhedernes konkurrencekraft og professionalisme, og at de har en klar forventning om, at det vil give dem mærkbare effekter på salg og omsætning – effekter der ved at blive indløst. Ligeledes er det regionens vurdering, at der er skabt et stort skridt i den rette retning i at få organiseret samarbejder mellem klinik og erhverv samt på tværs af sektorer.

Formateret: Punktopstilling

1. Turisme

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vedtog i marts 2011 "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland", der fastlægger rammerne for Vækstforums ønske om at gennemføre en strategisk udviklingsindsats inden for turismen. Målet er at skabe en markant vækst i turisterhvervet.

Udmøntningen af handlingsplanen er i fuld gang, og der er bevilget midler til forretningsområdet Erhvervssturisme (Herning og Aarhus), ligesom der er bevilget regionale erhvervsudviklingsmidler til Stærke Feriesteder Øst Djursland – Vækst gennem oplevelser), Stærke Feriesteder Vest (Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord) og de tre mersalgprojekter Limfjorden, Hærvejen og Gudenåen. Disse fem projekter afventer bevilling fra Puljen til kommuners og regionernes landdistriktsprojekter under aftalen om Grøn Vækst under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Det er forventningen, at projekterne modtager tilsagn fra ministeriet ultimo 2012/primo 2013.

Videncenter for Kystturisme er et nyt landsdækkende videncenter, som arbejder med udvikling af kystturismen. Centret er stiftet af Økonomi- og Erhvervsministeriet, og Region Midtjylland har sammen med Region Syddanmark, Region Sjælland, Region Nordjylland og Ringkøbing-Skjern Kommune været medstiftere. Videncentret er nu etableret, og der er ansat personale og nedsat en bestyrelse, som Region Midtjylland har udpeget en repræsentant til. Region Midtjylland har taget initiativ til en tværregional ansøgning til Regionalfonden vedrørende et projekt om "Oplevelsesbaseret Kystturisme", som har fået bevilget ca. 53 mio. kr. Region Midtjylland er tilsagnsmottager og Videncenter for Kystturisme er projektleder og koordinator på projektet, der omfatter en lang række aktører i hele landet. Videncentret skal bidrage til at sikre der er viden og data, som kan danne grundlag for de beslutninger som kystturismens aktører og virksomheder tager. Centret skal også gennemføre udviklingsprojekter og forundersøgelser, samt etablere netværk af virksomheder og turismeaktører.

Hovedparten af projekterne under puljen til regionale oplevelsesprojekter er afsluttet tidligere og "Sund fastfood med afsæt i dansk madkultur" har sendt slutrapporteringen i forbindelse med status 1. september 2012. Hermed er det kun "Netværk Limfjorden – på vej mod 2010", som endnu ikke er afsluttet. Projekterne har overordnet set medvirket til større omsætning i turisterhvervet via nye og bedre oplevelser.

De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er dermed i færd med at konkretisere indhold, forretningsplaner m.m. Siden sidste opfølgning på resultatkontrakterne er projekterne kommet et godt skridt videre. En del af finansieringen er på plads for "KRAFT – Powers of Nature". "Havets Hus" er ligeledes godt på vej – her er der fundet finansiering til to ud af fem oplevelseszoner med nytænkende forskningsformidling. "Havets Hus" forventer at finansieringen af de øvrige konceptelementer falder på plads i den kommende tid. "Planet Randers" er i gang med forberedelsen af en fundraising-kampagne og det endelige prospekt forventes af være klar primo 2013. Det er imidlertid et langt, sejt træk at udvikle et internationalt oplevelsesfyrtårn, og der er generelt forsinkelser i forhold til fundraising af projekterne.

Projekter under turisme i landdistrikter og yderområder består med en enkelt undtagelse af projekter, der tidligere er igangsat under Vækstforums indsats for udvikling i landdistrikter og yderområder i form af projekter under overskriften "Fremtidens landsby". Projekterne har i kraft af medfinansieringen fra Region Midtjylland en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

Midtjysk Turisme er operatør for den regionale turismefremmeindsats. Den regionale turismeoperatør skal aktivt medvirke til at fremme turismen i Region Midtjylland gennem udvikling, koordinering og gennemførelse af den konkrete indsats inden for "Ny VÆKST i turismen" – og dermed skabe en regional forankring af den lokale turismefremmeindsats

Initiativer inden for Turisme

- Erhvervsturisme
- Stærke feriesteder
- Mersalg
- Turisme i landdistrikter og yderområder

Nøgletal for Turisme

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	0	26.568	17.811	20.518	28.590	47.469	42.423	32.257	5.000	220.635

1.1. Erhvervsturisme

Formateret: Punktstilling

Resultatkontrakter med opfølgning

- MCH Time World (internationalt oplevelsesfyrtårn)
- Business Relations+ Market (Aarhus)
- Business Relations+ Market – Vækst gennem øget erhvervsturisme til Region Midtjylland (Herning)
- Giro d'Italia 2012"
- "Eventbaseret innovation"

Resultatkontrakter undervejs

- "Det professionelle Turisterhverv"

Status

"MCH Time World" har indledt et samarbejde med Jack Rouse Associates (JRA), som har base i USA og har udviklet oplevelsesattraktioner, besøgscentre, museer og udstillinger i hele verden og er blandt de førende inden for planlægning og design af oplevelsesattraktioner. I slutningen af september 2012 leverer de deres første udkast til idé og koncept for TimeWorld. I maj 2012 indgik projektet en aftale med det engelske firma Davis Langdon/AECOM om udarbejdelse af feasibilitystudier af TimeWorld. De indgår også i arbejdet med at videreudvikle konceptet for TimeWorld og analysere den økonomiske bæredygtighed sammen med JRA, projektets parter og tænketanken. Projektet ønsker at forlænge resultatkontrakten med et halvt år, dvs. til 30. juni 2014. Ligeledes arbejdes der på en omfordeling mellem Herning Kommune og MCH vedrørende medfinansieringen i timer,

"Business Relations + Market (Aarhus)" er igangsat 1. oktober 2011. Projektet blev lidt forsinket i starten på grund af direktørskift, men den forsinkelse er indhentet ved den nuværende opfølgning, og der er fin fremdrift i projektet, som gennemføres som planlagt. Der er et meget velfungerende samarbejde med Aarhus Universitet, som er blevet udbygget i perioden. Der forventes nogle store langsigtede effekter af projektet, fordi der er mange nye aktiviteter i gang, men når det drejer sig om konferencer, er der tale om langtidsplanlægning. Samarbejdet med såvel Midtjysk Turisme som VisitHerning omkring erhvervsturisme er etableret og fungerer godt. Der søges om mindre budgetændringer.

"Business Relations+ Market (Herning)" er ligeledes igangsat 1. oktober 2011. For at sikre udbredelse og kendskab til projektet har der været afholdt et informationsmøde for turismeaktører i Herning, og der er etableret et erhvervsturismenetværk. Projektet har arbejdet med en lang række forskellige nye koncepter i relation til messerne HI, Foodtech og Agromek. Fremadrettet er strategien ved messer at skabe totalevents, hvor messe kombineres med konferencer, virk-

somhedsbesøg, studieture, faglige, kulturelle og sociale events, transport og overnatning. Projektet søger om en ændring af budgettet, hvor der flyttes midler fra projektansat personale til markedsføring.

Resultater

- "MCH Time World" har nedsat en tænketank med Ulrik Uggerhøj som formand. Han er fysiker og ledende dansk forsker i tid. Tænketanken mødtes første gang i august 2012, og der er oprettet et online forum, hvor deltagerne kan dele tanker og debattere forskellige vinkler på tid og temaer til udvikling af oplevelser i TimeWorld. Det er planen at tænketanken skal mødes kontinuerligt i projektperioden.
- "Business Relations+ Market Aarhus" har etableret et fælles regionalt netværk for erhvervsturismevirksomheder og der samarbejdes med VisitHerning og Midtjysk Turisme.
- "Business Relations+ Market Aarhus" har udviklet og afprøvet en ny messestand og har udviklet og afprøvet et nyt koncept for messedeltagelse, samt udarbejdet digitalt præsentationsmateriale.
- Som led i "Business Relations+ Market Aarhus" er der afviklet to internationale konferencer vedrørende regionale styrkepositioner inden for Fødevarer og Energi og Miljø.
- "Business Relations+ Market Aarhus" har udviklet et nyt koncept for bids vedrørende konferencer, der er etableret en international database og gennemført to presseture.
- "Business Relations+ Market (Herning)" har til messen HI udviklet et skræddersyet besøgsprogram målrettet specielt gæster fra fjernøsten - *Windpower and Energy 2013*.
- "Business Relations+ Market (Herning)" har til messen Agromek udviklet et VIP koncept målrettet udenlandske driftsledere ansat i Danske Landbrug i udlandet - *Danish Farmers Abroad 2012*.
- "Business Relations+ Market (Herning)" har udviklet et VIP arrangement på Foodtech 2012, der tager afsæt i en fejring af Mejeriforeningens 100 års jubilæum. Arrangementet er bl.a. målrettet mejerier i Norge, Sverige og Storbritannien.

Regionens vurdering

Det er vurderingen, at projekterne stort set går som planlagt. Da erhvervsturismesatsningen er ret ny, så er det for tidligt at sige noget om resultaterne. MCH Time World ser ud til at være godt på vej

1.2. Stærke feriesteder

Resultatkontrakter med opfølgning

- KRAFT – Powers of Nature
- Havets Hus
- Planet Randers
- Stærke Feriesteder Øst (Djursland – Vækst gennem oplevelser)
- VER-DI Vern og verdiskaping - naturskyddsområder som ressurser i hållbar økonomisk udvikling (slutrapportering)

Resultatkontrakter indgået men med første opfølgning pr. 1. marts 2013

- Stærke Feriesteder Vest (Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord)

Formateret: Punktopstilling

Status

”KRAFT – Powers of Nature” og ”Planet Randers” er projekter under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland. De internationale oplevelsesfyrtårne skal bidrage til at styrke Midtjyllands tiltrækningskraft. Det skal bl.a. ske ved at omsætte regionens viden, kreativitet og udviklingsdynamik inden for oplevelsesøkonomi og regionens erhvervsmæssige styrkepositioner til nye kommercielle forretningsområder. De kommende oplevelsesfyrtårne skal have internationalt potentiale. ”Havets Hus” er et regionalt oplevelsesfyrtårn med samme formål som de internationale oplevelsesfyrtårne, men vurderes af have mindre internationalt potentiale.

”KRAFT – Powers of Nature” følger den indgåede resultatkontrakt. Prækonceptet for KRAFT er godkendt af projektets bestyrelse i februar 2012 og forretnings- og finansieringsplanen for KRAFT blev godkendt af bestyrelsen den 7. juni 2012. Ringkøbing-Skjern Kommune har i august politisk vedtaget at støtte projektet med 50 mio. kr. til anlæg og 30 mio. kr. som driftstilskud over 10 år fra 2016. Projektet er gået i konstruktiv dialog med Sustania (Mandag Morgens bæredygtighedsinitiativ) i bestræbelse på at agere First Mover i en kobling mellem attraktioner/oplevelser/formidling og bæredygtighed i brede termer.

”Planet Randers” har de seneste seks måneder haft fokus på at efterprøve forudsætningerne i de feasibility studies, der er foretaget, med henblik på udarbejdelse af et samlet prospekt og forretningsmodel for World Dome Complex. Efterprøvningsen af feasibility studies sker i nær sammenhæng med den fortsatte forberedelse til den forestående fundraising-kampagne og opbygningen af den del af den fremtidige organisation, som skal stå i spidsen for kampagnen.

”Havets Hus” har opnået finansiering til to ud af fem oplevelseszoner med nytænkende forskningsformidling. Der arbejdes intenst med at finde at tilvejebringe finansiering af de tre sidste og af øvrige konceptelementer i ”Havets Hus”. Det forventes at finansieringen falder på plads i den kommende projektperiode.

”Stærke Feriesteder Øst/Djursland – Vækst gennem oplevelser” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums ”Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektets mål er at realisere potentialerne i kystturismen og Destination Djursland er operatør i projektet, der er startet pr. 1. maj 2012. Da projektet kun har været i gang kort tid, er der enkelte aktiviteter, som ikke er sat i gang endnu, fordi de vurderes at få større effekt i forhold til turistsæsonen ved en ændret timing. Det forventes ikke at ændringen vil påvirke de overordnede mål for projektet. Projektet har allerede givet anledning til at nye og spændende samarbejdskonstellationer, og projektet har haft en afledt effekt i form af supplerende tiltag fra samarbejdspartnere og øget fokus gennem lokale medier og internationale samarbejdspartnere. Der vil blive søgt om en budgetændring, når der foreligger et tilsagn fra Puljen til kommuners og regionernes landdistriktsprojekter under aftalen om Grøn Vækst under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.

”VER-DI” er støttet af EU's Interreg IVA program for grænseoverskridende samarbejde omkring Kattegat-Skagerrak. Projektperioden afsluttedes 31. juli 2012. Formålet med det tre-årige projekt har været at udvikle naturbaseret turisme og erhvervsliv i fem naturområder i Danmark, Sverige og Norge: Nationalpark Mols Bjerge, Skjern Å, Trillemarka-Rollagsfjell Naturresevat, Fegen Naturresevat samt Hardangervidda Nationalpark. Der er kommet en lang række resultater ud af projektet, som har vist, at der er et udviklingspotentiale i naturbaseret turisme, og der er sat en udvikling i gang, der vil fortsætte efter projektets ophør.

Resultater

- Forretnings- og finansieringsplan for ”KRAFT” er godkendt af projektets bestyrelse.
- ”KRAFT” arbejder med en bæredygtighedstilgang, som forventes at skabe nye funding-tilgange for projektet rettet mod flere af landets større fonde.
- Det første betydelige lokale økonomiske bidrag er på plads i form af støtte fra Ringkøbing-Skjern Kommune på 50 mio. kr. til anlæg og 30 mio. kr. som driftstilskud over ti år fra 2016.

- "Planet Randers" har åbnet Fase 1 af Tidsrejsen – også kaldet DanmarksParken – den 22. juni 2012.
- "Planet Randers" har afholdt en række workshops i forbindelse med efterprøvnings af forudsætninger for World Dome Complex.
- "Havets Hus" åbnede den mobile udstilling Djurs Windglobe i juni 2012. Den omhandler Anholt Havmøllepark og vindenergi generelt. Udstillingen er udviklet og finansieret sammen med en række partnere.
- Der er udviklet et detaljeret rumprogram for det kommende havforskningscenter og der forventes en stor anvendelse af forskningsfaciliteterne i "Havets Hus". Aarhus Universitet er siden starten af Havets Hus blevet fusioneret med det tidligere Danmarks Miljøundersøgelser, hvilket betyder, at der nu er langt flere potentielle brugere af havforskningsfaciliteter i Havets Hus.
- "Havets Hus" har etableret et erhvervsnetværk bestående af virksomheder, som enten allerede eller gerne vil anvende makroalger (tang) i deres produktion, samt Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter og universiteter – i alt 25 medlemmer. Netværkets deltagere arbejder på at etablere et konsortium, som skal etablere en produktion af tang ved Djursland.
- "Stærke Feriesteder Øst/Djursland – Vækst gennem oplevelser" har udviklet formidlings-produkter fx i form af udstillingsmaterialer.
- "Stærke Feriesteder Øst/ Djursland – Vækst gennem oplevelser" har etableret nye samarbejdskonstellationer med aktører inden og uden for turisterhvervet, og der er opnået en øget synlighed i medierne.
- I Danmark spænder "VER-DI" projektets resultater vidt. De strækker sig over en vifte af kompetenceudviklingstiltag, koncepter for modulbaseret udeundervisning, udarbejdelse af diverse analyser, uddannelse af frivillige guider - til udvikling af en række aktivitetstilbud som etablering af en undervandsaktivitetssti, etablering af et mountainbike-spor, udvikling af en mobilapplikation til formidling af naturområder, et online booking-modul til aktivitetstilbud og nye formidlingskoncepter der kobler oplevelser, formidling og bepisning.

Regionens vurdering

De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er dermed i færd med at konkretisere indhold, forretningsplaner m.m. Det er imidlertid et lang, sejt træk at udvikle et internationalt oplevelsesfyrtårn, og der er generelt forsinkelser i forhold til fundraising af projekterne.

1-3-Mersalg

Resultatkontrakter med opfølgning

- Netværk Limfjorden – på vej mod 2010
- Midtjysk Turisme – basis- og procesmidler 2012
- Sund fastfood med afsæt i dansk madkultur (slutrapportering)

Resultatkontrakter undervejs

- Limfjorden
- Hærvejen
- Gudenåen – en strøm af oplevelser

Formateret: Punktopstilling

Status

”Netværk Limfjorden – på vej mod 2010” og ”Sund fastfood” med afsæt i dansk madkultur er de to sidste af de regionale oplevelsesprojekter, som er en del af udmøntningen af Vækstforums handlingsplan 2007-2008. De regionale oplevelsesprojekter har til formål at styrke Region Midtjylland som oplevelsesregion og udnytte regionens erhvervsmæssige styrkepositioner inden for bl.a. sundhed, fødevarer og energi- og miljø. Desuden skal de medvirke til at skabe erhvervsmæssig vækst i turismen. Sund fastfood med afsæt i dansk madkultur er nu afsluttet.

Midtjysk Turisme er regional operatør og har til opgave at understøtte og medvirke til at gennemføre Vækstforums ”Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Midtjysk Turisme skal blandt andet sikre fremdrift og fokusering omkring de prioriterede forretningsområder og værdikæder i turismehandlingsplanen, samt sikre samarbejde, koordinering, videndeling og synergieffekter vedrørende turismeindsatsen. Midtjysk Turisme har gennemgået en omfattende organisatorisk reorganisering i løbet af det sidste år, som nu er næsten fuldt gennemført. Midtjysk Turismes arbejde er baseret på et tæt samspil med operatører på de forskellige operatører i handlingsplanen. Der er en del af projekterne som led i turisme-handlingsplanen, som endnu ikke har modtaget bevilling af midler vedrørende Grøn Vækst. Det har betydning for arbejdet i Midtjysk Turisme, som bliver mere komprimeret og betyder, at effekterne i disse projekter bliver udskudt.

Midtjysk Turisme har i juni 2012 modtaget bevilling på Socialfondsprojektet ”Det professionelle Turiste rhverv”, der drejer sig om gennemførelse af de tværgående indsatser i ”Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Der foretages første afrapportering i marts 2013.

”Netværk Limfjorden – på vej mod 2010” søger om projektførlængelse ind i 2013, da Netværk Limfjordens fremtid endnu ikke er på plads. Der arbejdes med en ny organisering. Selv om afventningen af en ny organisering har haft indflydelse på aktivitetsniveauet, så er der alligevel gennemført en del aktiviteter. Projektet søger om forlængelse til afslutning i 2013. Det skyldes, at Netværk Limfjorden siden 2011 har været i dialog med kommunerne om den fremtidige organisering og finansiering, og dette arbejde er endnu ikke afsluttet.

”Sund fastfood med afsæt i dansk madkultur”/”En Bid af Historien” er nu afsluttet, dog mangler der at blive afholdt en videncamp og en test af den sidste måltidsoplevelse på Fregatten Jylland. Dette sker i løbet af efteråret 2012. Øvrige aktiviteter er gennemført som aftalt. Sygdom hos projektholderen har imidlertid betydet forsinkelser og en budgetoverskridelse. Merudgifterne bliver afholdt af Mmm – zonen for madkultur. Projektet har ikke givet de resultater, som var forventet ved projektstart.

Resultater

- Midtjysk Turisme har udarbejdet kommunikationsstrategi og sikret løbende synlighed med videreudvikling af hjemmeside, løbende nyhedsbreve og møder.
- Midtjysk Turisme deltager i alle styregrupper og arbejdsgrupper og bidrager til udvikling, fremdrift, koordinering og videndeling.
- Midtjysk Turisme har gennemført digitalt tjek på flere initiativer, udarbejdet idekatalog for gruppepresseture og gennemført 16 presseture.
- Midtjysk Turisme har etableret styregruppe og arbejdsgruppe vedrørende booking, samt afholdt arrangementer og erfa-møder inden for kommunikation og markedsføring.
- Netværk Limfjorden har gennemført Limfjordsfortællingerne i 2012 under tre nye overskrifter: Den grønne Limfjord, Den blå Limfjord og Den gyldne Limfjord.

- I sommeren 2012 har der for første gang været færgesejlads (passagerer og cykler) mellem Fur, Nykøbing Mors og Glyngøre. Da der også er sejlads mellem Aalborg og Hvalpsund via Løgstør har det i år for første gang været muligt at tage på "Limfjordssafari" hele vejen fra Aalborg til Fur, Nykøbing og Glyngøre.

Regionens vurdering

Det vurderes, at Midtjysk Turisme gør et stort stykke arbejde for at udmønte Vækstforum handlingsplan for Ny VÆKST i turismen. Indsatsområdet Mersalg er imidlertid præget af, at projekterne, der har søgt om medfinansiering fra "Grøn Vækst", er blevet forsinket og endnu ikke har modtaget tilsagn om støtte fra NaturErhvervstyrelsen.

1.4 Turisme i landdistrikter og yderområder

Formateret: Punktopstilling

Resultatkontrakter med opfølgning

- North Sea Living
- Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup
- Revitalisering af stationsbymidten i Borris
- Grøn udvikling i Hvam
- Landsby 2.0 Stadil - Vedersø
- Knebel Fremtidens landsby
- Børn i fremtidens landsby Klejtrup
- Udvikling af Selde - området
- Fremtidens Ulbjerg - Lynderup område
- Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme
- Børnebondegård Horsens

Status

Formålet med initiativet er at styrke den sammenhængende udvikling af bosætning og erhverv i landdistrikter og vise nye veje til udvikling. Initiativet tager udgangspunkt i de styrker, der i forvejen er karakteristiske for den enkelte lokalitet.

"North Sea Living" har arbejdet på en forretningsplan for Diving – butik og aktiviteter, og der er gennemført en brugerundersøgelse. Der arbejdes på at få bygget et rev i Limfjorden og et dykkerbassin i Thyborøn. Projektet ønsker at udsætte nogle anlægsopgaver til foråret 2013, hvilket betyder at projektet første afsluttes i juni 2013. Det vurderes at projektet, med de planlagte justeringer, udvikler sig positivt.

"Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup" rækker over mange aktiviteter, som vitaliserer det lokale havnekulturmiljø, stationskulturmiljø og landsbykulturmiljø. Alle aktiviteter i projektet er nu ved at være gennemført. Projektet forventes at kunne afsluttes inden 1. september 2012.

"Revitalisering af stationsbymidten i Borris" indeholder en række sammenhængende aktiviteter for fornyelser og udvikling af bymidten, herunder stationspladsen, således at området imødekommer nutidige ønsker til bosætning, erhverv og aktivitetsmuligheder. Projektet er gennemført som planlagt og det afsluttende regnskab er afleveret

"Grøn udvikling i Hvam". Den gamle købmandsgård blev nedrevet i 2011 og arealet blev gjort klar. Det grønne forsamlingshus er planlagt og klar til udførelse og afventer nu byggetilladelse.

"Landsby 2.0 Stadil – Vedersø". I 2012 er arbejdet med parkbanen og aktivitetstorvet i Vedersø udført. Aktivitetstorvet i Vedersø blev indviet i maj 2012. Alle 5 delprojekter er etableret. Således er hele projektet nu gennemført. Der mangler kun aflevering af det revisor påtegnede regnskab.

”Knebel Fremtidens landsby”. Der er udarbejdet en dispositionsplan for området mellem de to bydele i Knebel. Processen med ny lokalplan 371 for området blev iværksat 21. november 2011 og er nu pr. 11. september 2012 endelig vedtaget. Med udgangen af oktober 2012 vil samtlige bygninger, som indgår i projektets saneringsdel, være fjernet.

”Børn i fremtidens landsby Klejtrup” er i gang på mange fronter. Der har pågået en lokal proces vedr. det digitale landsbytorv og udviklingsarbejdet er påbegyndt. Det digitale Landsbytorv planlægges indviet og taget i brug sidst i maj 2012. Delprojekt Købmandsgården er under projektering, der er indledt udarbejdelse af skitsetegninger i samarbejde med ejer og mulige brugere.

”Udvikling af Selde-området”. Projektet er udvidet med et områdefornyelsesprojekt, hvilket tilføjer projektet 6 mio. kr. til anlæg. Der er lavet omfattende planlægning om fornyelse og udvikling for styrkelse af bosætning og erhverv, stisystemer med fugleobservationspunkter, landsbyfornyelse. Alle aftaler om oprettelse af Hest-O-tel i Kræn Vindes Gård er på plads.

Projektet ”Ulbjerg, Lynderup, Nr. Rind og Sundstrup-området” der er rift om den markedsførings-DVD, som projektet har udarbejdet om områdets nye aktivitetsmuligheder på sports- og fritids-området, som projektet bidrager til. DVD'en er en appetitvækker for bosætning og turisme. Alle delprojekter er nu i gang med undtagelse af ”rygsæk projektet”.

Projektet ”Fremtidens Landsby Thorsminde” er godt i gang med at projektere de lokale byfornyelses- og trafiksaneringsplaner, som skal sikre fremtidens fiskeri og turisme i området. Der er nu udarbejdet design af ”fisketrappe” til lystfiskere, og tegninger, konstruktionsløsninger og fysisk placering er godkendt af Kystdirektoratet.

Projektet ”Børnebondegård Horsens” er først startet i foråret 2011. Projektet skal give børn, børneinstitutioner, dagplejemødre og skoleklasser let adgang til kontakt med dyr, oplæring af børn i pasning af husdyr, samt muligheder for at give skoleklasser mulighed for at flytte undervisning ud på gården. Projektets ansøgning om ”landzonetilladelse vedr. anlæg til dyrene, velfærdsfaciliteter samt beplantning” blev godkendt af Horsens kommune i begyndelsen af efteråret 2011. I høringsperioden indkom der klage over godkendelsen så sagen blev indklaget til Natur og Miljøklagenævnet den 3. november 2011. Natur og Miljøklagenævnet stadfæstede Horsens kommunes landzonetilladelse i juni 2012. Nu er byggetilladelser til velfærdsfaciliteter under behandling i Horsens kommune. Der er nu udarbejdet lokalplan for området hvor madpakkehuset skal bygges, planen er under behandling i Horsens kommune.

Resultater

Samarbejdet med kommunerne, LAG'erne og de lokale aktører om udvikling og gennemførelse af projekterne under initiativet er meget tilfredsstillende.

Projekterne har i kraft af medvirken fra Vækstforum og Regionen en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

- North Sea Living er blevet godkendt som Blå Flag center. Centret danner rammen om et korps af frivillige lokale thyborønborgere og organisationer, der gennemfører guidede naturture ud i Thyborøn og den omgivende natur. Blå Flag centret har base i Kystcentret. Der er i løbet af sommeren 2012 gennemført 12 ture med samlet 235 deltagere.
- North Sea Living deltog i august 2012 i Thyborøns Fiskedag med en skaldyrbar. De første aktiviteter i madgaden er også blevet afprøvet i sommeren 2012. Turister, der har købt fisk på turistfiskeauktionen, har fået hjælp til og undervisning i at rense og fillettere fiskene, som efterfølgende er blevet pakket i kølepakker og opbevaret på køl, så længe turisten var på besøg i byen.
- I stedet for at oprette en egentlig virtuel madgade har NorthSeaLiving udviklet opskrifter, som er lagt på hjemmesiden sammen med informationer om fisk, en lille webshop og kursustilbud m.m.

- "Landsbyfornyelse i Glyngøre" har baseret sig på en Masterplan for Glyngøre Havn, der har samlet alle interessenter i området i én plan, og dette har bl.a. resulteret i Limfjordens Hus, Æ' Kassehus og en ny servicebygning (bl.a. med toiletter og bad) på havnen er gennemført og åbnet i 2011. Skolebørnene i Durup har fået udvidet aktivitetsmulighederne efter nedrivningen af et gammelt mejeri og en møbelvirksomhed.
- I Borris er der sket fornyelse af bymidten. Den nyrenoverede stations-plads mellem den gamle historiske stationsbygning og Bundgaards hotel har nu grønne plantezoner og der er nu mulighed for ophold og udeservering foran hotellet. Pladsen blev indviet i august 2011. Der er udarbejdet en eksempelprojektsfolder som samler op på erfaringer fra projektet, - og som kan være en hjælp ved lignende projekter i andre stationsbyer.
- Den gamle købmandsforretning i Hvam er revet ned, og arealet er gjort klar til etablering af grønne forsamlingshus. Alle lodsejere på den planlagte rute for trampestien har godkendt stiens etablering. Der planlægges med indvielse af stien i maj 2012.
- Der er indrettet kontorfællesskab i det tidligere Stadil Mejeri, arbejdspladserne er besat med en indretningsarkitekt og 3 journalister. Der er således skabt 4 arbejdspladser i landsbyen Stadil. Mejeritorvet er fornyet til et smukt og hyggeligt samlingssted for borgerne i landsbyen. Det lille røde hus ved torvet er opkøbt på folkeaktier og lejes ud til turister året rundt. Parkbane er etableret og æblelunden med cidetræer er plantet. Aktivitetstorvet i Vedersø er etableret. Infotavler om områdets natur, kulturhistorie og turistinformationer er opstillet.
- Den af kommunen udarbejdede nye lokalplan 371 for området, hvor sundhedshuset i Knebel skal placeres, blev endeligt vedtaget i byrådet den 30. august 2012. Hele den forudgående proces omkring projekt Fremtidens landsby er beskrevet i lokalplanens baggrund, formål og indhold.
- Det mobile Biologilokale i Klejtrup er taget i brug. Formidlingscenter Klejtrup Volde, hvor hovedparten af formidlingen foregår via en platform for elektronisk formidling via QR koder og brugerens egen mobiltelefon er i gang.
- Skive kommune har fået tilknyttet et områdefornyelsesprojekt i Selde, hvilket har tilført projektet 6 mio. kr. ekstra til anlæg. Kulturcenter Fursund er gennemført. Fugletårn forventes etableret i efteråret 2012. Udsigtspunkt i Branden er etableret og der er skabt adgang til et større natur- og kulturhistorisk område. Skive kommune har godkendt bodelen og undervisningsdelen i delprojektet Kræn Vindes gård, så alle aftaler er på plads,
- I Fremtidens Ulbjerg - Lynderup område er der etableret "ny aktivitetsbane med bålhytte" i Nr. Rind. Ved Ulbjerg Stadion etableret "Ny Multibane-legeplads-petanquebane" og i Ulbjerg "Ny tennis og min-multibane".
- Badestranden ved Thorsminde har installeret sikkerhedsforanstaltninger og disse opleves positivt. Der er med "Vestkystens Fiskekasse" sikret friskere fisk hurtigere ud til forbrugere.
- Børnebondegård Horsens. Anlægget til dyrene er færdig etableret. Danmarks første Børnebondegård åbnede den 1. september 2012, der kom ca. 600 besøgende. Børnebondegården er kommet godt fra start, åbningstiderne i september har været fuldt besat med børn fra dagplejere, vuggestuer, børnehaver og skoleklasser fra 0-8 klasse..

Innovation og forretningsudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil med indsatsen skabe bedre rammer for, at de midtjyske virksomheder kan udvikle deres forretningsgrundlag og arbejde systematisk og strategisk med innovation og løsninger på samfundsmæssige udfordringer, der kan være nøglen til fremtidig vækst og velfærd. Vækstforum vil også understøtte, at virksomhederne videreudvikler det midtjyske talent for handel via større globalt udsyn, mere viden og bedre ledelseskompetencer. Indsatsområdet omfatter videreførelse af eksisterende samt udvikling af nye initiativer og projekter inden for innovation og forretningsudvikling.

Projekterne vurderes overordnet at blive gennemført på tilfredsstillende vis.

Initiativer inden for Innovation og forretningsudvikling

- Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering
- Øget innovation i de midtjyske virksomheder
- Morgendagens forretningsområder

Nøgletal for Innovation og forretningsudvikling

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	10.833	16.946	17.278	14.505	35.614	42.408	37.980	17.773	100	193.437

Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering

Resultatkontrakter med opfølgning

Virksomhedsrådgivning

- [VÆKSTmid Accelerator](#)

Netværk

- [Projekt CenSec – Klyngeudvikling](#)
- [KLYNGEmidt - Netværksinitiativ](#)
- [KLYNGEmidt – Livsstil](#)
- [KLYNGEmidt – Vækst via visualisering](#)
- [Industry Smart Centre Randers](#)

Øget internationalisering

- [Eksportrådgivning, Internationalisering af midtjyske virksomheder](#)
- [Europe Enterprise Network](#)
- [MidtNet Erhvervsrettet vidensamarbejde med Shanghai](#)

Status

Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering

Væksthus Midtjylland har siden 2009 været operatør på programmet "VÆKSTmid Accelerator". Interessen for programmet er stor og målene for de enkelte produkter - såvel individuelle som kollektive vækstforløb - er stort set nået ved udgangen af august 2012, som var programmets planlagte slutdato. Der er igangsat forløb i alle regionens kommuner. Programmet er nu forlænget til 31. august 2014 og programmets budget er forhøjet med 40 mio. kr. Der afholdes løbende kompetenceudviklingsmoduler i regi af Midtjysk Erhvervsudviklingsakademi - MEA, ligesom der afholdes et årligt "Erhvervsudviklingsdøgn."

"Projekt CenSec - Klyngeudvikling", hvor virksomheder i forsvars- og sikkerhedsindustrien indgår i netværk, rådgivnings- og uddannelsesforløb, forløber som forudsat. Projektet slutter den 31. december 2012. Vækstforum har den 28. august 2012 godkendt en forlængelse af projektet frem til den 31. august 2014, og Regionsrådet har den 26. september 2012 bevilget midler til en videreførelse af projektet.

Væksthus Midtjylland er operatør på "KLYNGEmidt - Netværksinitiativ" hvor virksomheder indgår i strategiske, forretningsbaserede netværk. Det har været vanskeligere, at få virksomhederne til at forpligte sig til at indgå i strategisk samarbejde med andre virksomheder end forudsat, derfor er måltallene ikke nået i projektperioden. Vækstforum godkendte den 18. april 2012 en forlængelse af projektet frem til den 31. august 2014 inden for det eksisterende budget, og Regionsrådet godkendte den 30. maj 2012 tilbageførelse af midler fra projektet.

Udviklingscenter for Møbler og Træ ved innovationsnetværket Livsstil - Bolig og Beklædning er operatør på projektet KLYNGEmidt Livsstil, hvori virksomheder i livsstilsbranchen indgår i netværks- og rådgivningsaktiviteter. Der har været stor interesse for programmets individuelle rådgivningsforløb og midlerne hertil forventes således at være disponeret ved programmets udløb ultimo 2012. Modsat gør sig gældende for de kollektive forløb, hvor der endnu ikke er igangsat forløb. Mulighederne for igangsætning af kollektive forløb vil fortsat blive søgt afdækket i den resterende projektperiode.

The Animation Workshop ved innovationsnetværket Animation Hub er operatør på "KLYNGEmidt - Vækst via Visualisering", hvori virksomheder kan indgå i netværks- og rådgivningsaktiviteter. Programmet har fra starten i september 2011 nydt stor interesse og velvillighed fra såvel virksomheder og samarbejdspartnere. Der er hen over sommeren kommet godt gang i aktiviteterne omkring virksomhedskontakt, -screeninger og igangsætning af forløb samtidig med at der fortsat sparreres med relevante samarbejdspartnere (andre innovationsnetværk, udviklingsmiljøer mfl.).

Randers Kommune er operatør på "Industry Smart Centre Randers", der er målrettet industrivirksomheders særlige behov for tilførsel af teknologisk og forretningsmæssig viden. ISCR har brugt længere tid end planlagt på projektets første fase. Desuden har det endelige tilsagn om støtte fra Erhvervsstyrelsen og Region Midtjylland trukket ud grundet en længerevarende dialog med ISCR om præciseringer af projektindholdet.

Øget internationalisering

I "Øget internationalisering" blev den indstationerede medarbejder fra Udenrigsministeriet, Eksportrådet 1. juni 2012 erstattet af en ny medarbejder, der kom fra en stilling i Handelsafdelingen på den danske ambassade i Moskva.

"Enterprise Europe Network" støttes i 2011-2012. De midtjyske medlemmer er erhvervsrådet Herning & Ikast-Brandø og Agro Business Park i Foulum, sidstnævnte er koordinator for hele det danske netværk.

"Midtnet projektet" fungerer efter hensigten, idet de støtter op om målet om 12 samarbejdsprojekter. Nogle indsatser er i forløbet blevet tilpasset de behov, der har vist sig at være gældende, bl.a. har ydelsen Quick Scouting samt én-til-én møder erstattet netværksseminarer og workshops.

Ved siden af ovenstående resultatkontrakter arbejdes der med en række delinitiativer under overskriften øget internationalisering. Midtjyllands EU-kontor samarbejder med aktører fra hele Midtjylland. Deres mission er at sikre borgere, virksomheder og institutioner i Midtjylland størst muligt udbytte af det europæiske samarbejde. Målet er at formidle infor-

mation, skabe netværk og partnerskaber, bidrage til internationalisering og kompetenceudvikling samt at medvirke til at skabe de bedste internationale rammebetingelser for øget vækst og konkurrencedygtighed i regionen.

“Vestdansk Investeringsfremme” er et initiativ etableret i samarbejde med Region Nordjylland, Region Syddanmark og Invest in Denmark fra Udenrigsministeriet. 8 regionale projektledere er ansat og placeret i de 3 regioner for at fremme udenlandske virksomheders etablering og investering i Vestdanmark.

Resultater

Virksomhedsrådgivning og netværk

- I “VÆKSTmidt Accelerator” er der ved udgangen af august 2012 gennemført 137 store og 157 mindre rådgivningsforløb. 22 virksomheder har gennemført et vækstsparringsforløb. 29 virksomheder har deltaget i eller er i gang med et Accelerace kompetenceudviklingsforløb, og 3 virksomheder har fået tilført vækstkapital via Accelerace Invest. Indsatsområderne i de individuelle forløb er især strategisk udvikling og markedsføring/eksport, men interessen er også stor for teknologi, design og udvikling samt ledelse, organisation og personale. 15 kollektive vækstforløb med deltagelse af i alt 132 virksomheder er igangsat. Af disse har 6 kollektive forløb fokus på kompetenceudvikling, sparring og netværksdannelse, mens de øvrige 9 har fokus på internationalisering, globalisering og eksport. Yderligere 4 forløb er under etablering. I den seneste halvårsperiode har der været afholdt 5 kompetenceudviklingsmoduler i MEA regi samt Erhvervsudviklingsdøgnet d. 22.-23. marts i Skanderborg med deltagelse af aktører fra det midtjyske erhvervservicesystem samt norske og svenske partnere fra projekt KASK Inkubator.
- Inden for forsvars-, sikkerheds- og rumfartsindustrien har “Projekt CenSec – Klyngeudvikling” været med til at igangsætte 11 innovative netværk - 1 mere end forudsat og 5 innovative underleverandørnetværk. Der er gennemført 9 kvalitetsseminarer med deltagelse af 200 personer, hvilket er langt over målet. Mindst 5 virksomheder er blevet certificeret efter kvalitetsstandarder og flere er på vej efter deltagelse i CenSecs forberedende aktiviteter.
- “KLYNGEmidt Netværksinitiativ” har fortsat den positive udvikling, således at der nu er etableret 60 fase 2 netværk med deltagelse af i alt 212 virksomheder. Der er godkendt færre fase 1 netværk end forudsat, men det centrale og positive er, at omtrent halvdelen af fase 1 netværkene udvikler sig til fase 2 netværk, som er mere seriøse og bindende end fase 1 netværkene. Netværkene fordeler sig bredt på brancher og er fra alle kommuner bortset fra Samsø. Af de 60 fase 2 netværk er knap 1/4 etableret inden for maskinbranchen, mens knap 1/3 af netværkene er ligeligt fordelt på IT-branchen samt design, træ og møbelbranchen.
- I “KLYNGEmidt Livsstil” er der ved udgangen af august 2012 igangsat i alt 39 individuelle forløb. Heraf er 18 store og 21 er almindelige rådgivningsforløb. Forløbene er fordelt i 12 af regionens 19 kommuner. Der er endnu ikke igangsat kollektive forløb (målet var i alt 3 forløb i hele projektperioden). Der er indgået aftale om effektmåling med Statistik, som har modtaget data på de deltagende virksomheder primo august 2012.
- “KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering” har i perioden gennemført 30 virksomhedsscreeninger og igangsat 6 individuelle vækstforløb. 3 af disse er den store rådgivningspakke og 3 er den lille rådgivningspakke. Forløb er igangsat i 5 af regionens 19 kommuner. Der er endnu ikke igangsat kollektive vækstforløb.
- I “ISCR” kører den igangsatte aktivitetspakke som forventet og mange virksomheder viser interesse. Projektledelsen forventer, at de planlagte aktiviteter kommer til at køre som forventet, dog med forsinkelse. Projektledelsen fastholder desuden de oprindelige forventninger til projektets samlede effekter.

Øget internationalisering

- I "Øget internationalisering" har aktiviteten været afbrudt i to måneder grundet projektlederskifte. Der har dog samlet set været en god målopfyldelse siden 1. august 2011 med i alt 164 virksomhedsbesøg (det årlige krav er 120 besøg). Ca. halvdelen af disse virksomheder har efterfølgende benyttet Eksportrådets ydelser.
- I "Europe Enterprise Network" har Danmark indtil ultimo august opnået 52 Partnership Agreements, heraf er de 42 opnået af kontorerne i midtjylland. Det danske netværk ligger på førstepladsen (ud af 52 lande) på listen over hvilke netværk der skaber flest konkrete samarbejder, set i forhold til antal årsværk. Der er stor søgning til netværkets ydelser og flere resultatkrav er opfyldt allerede.
- I "Midtnet" projektet er der etableret en online portal med mellem 27-35 medlemmer i hvert af de 3 tematiske netværk. Der er desuden oprettet en gruppe for projektet på LinkedIn. 12 projektmodningsforløb er indtil dato tildelt støtte og projektpuljen er opbrugt. De første projekter og aktiviteter har medført samarbejder med kinesiske partnere, der vurderes som blivende. Projektets koncept har ramt en virkningsfuld kombination af videnuveksling, generering af ny viden, afprøvning af globale samarbejdsmuligheder og erhvervsudvikling, der tilføjer et nyt og væsentligt element til den traditionelle eksportstøtte.
- Opgørelser viser, at halvdelen af alle godkendte danske virksomhedsprojekter kommer fra Midtjyllands EUkontor gennem iFacilitator-initiativet. Der er godkendt støtte til 18 projekter hvor virksomheder og forskningsinstitutioner opnår støtte på 129 mio kr. Blandt de mest markante er et forskningsprojekt vedrørende udvikling af intelligente støttestrømper og ny røntgenteknologi. Initiativet MORE har nu været gennemført to gange (i Ringkøbing-Skjern og Skive), og to kommuner står for (Holstebro og Struer). MORE-konceptet udvikler sig hele tiden, og alle faser i processen tilpasses til de erfaringer, vi får, og de behov, der opstår i dialogen med de delta-gende kommuner.
- "Vestdansk Investeringsfremme" har i løbet af 2011 skabt 575 nye jobs i Vestdanmark gennem 13 udenlandske investeringsprojekter. I Region Midtjylland har én ICT-, én Life Sciences- og tre Cleantech virksomheder etableret sig, med i alt 103 jobs. Desuden har Vestdansk Investeringsfremme, sammen med Invest in Denmark, engageret sig i forskellige events og konferencer for at medvirke til at skabe synlighed omkring de vestdanske styrkepositioner over for udenlandske investorer.

Regionens vurdering

Virksomhedsrådgivning og netværk

De opnåede resultater med "VÆKSTmid Accelerator" afspejler stor interesse for programmet. Samtidig viser midtvejs-evalueringen, at programmet imødekommer behov blandt SMV'er i regionen og bidrager til, at vækstpotentielle SMV'er i stigende grad anvender eksternt viden i forbindelse med et vækstforløb. Regionens vurdering er, at vækstpotentielle SMV'er i region Midtjylland fortsat skal have mulighed for gennem eksternt rådgivning og tilførsel af viden og kapital, strategisk at arbejde med forretningsudvikling. Derfor er programmet nu forlænget og indsatsen justeres således, at igangsætning af et forløb skal ses som en investering og i højere grad afspejle den enkelte virksomheds vækstpotentiale. Kompetenceudviklingsaktiviteterne har også siden projektets start været afviklet i overensstemmelse med tidsplanen og i et omfang som forudsat i ansøgningen.

"Projekt CenSec – Klyngeudvikling" gennemføres som forudsat. CenSecs strategi om øget fokus på etablering af og støtte til specialiserede forretningsnetværk vurderes positivt.

"KLYNGEmidt – Netværksinitiativ" etablerer færre fase 2 netværk end forudsat, når der ikke gås på kompromis med den aftalte kvalitet. Selv med en fortsat positiv udvikling i aktivitetsniveauet vil det ikke kunne lade sig gøre at nå måltallene i projektet. Vækstforums forlængelse af projektperioden giver mulighed for at nå måltallene.

I "KLYNGEmidt Livsstil" har operatøren fået godt fat i målgruppen for så vidt angår de individuelle forløb. Der er imidlertid endnu ikke igangsat kollektive vækstforløb, hvilket er problematisk, da dette er centralt i baggrunden for igangsætningen af KLYNGEmidt projektet. Programmet afsluttes 31. december 2012.

"KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering" tegner til at give gode resultater. Projektet er kommet senere i gang end forventet, men vurderingen er, at det grundige forarbejde, hvor der især er brugt ressourcer på informationer til potentielle rådgivere og sparring med relevante aktører i erhvervsfremmesystemet, vil resultere i stor efterspørgsel efter projektets produkter.

"ISCR" har anmodet om forlængelse af projektperioden frem til 31. december 2014 mod oprindeligt 31. marts 2014. Forlængelse afventer godkendelse fra Erhvervsstyrelsen og Region Midtjylland.

Øget internationalisering

Via "Øget internationalisering" sker en stadig stigende samordning af Eksportrådets ydelser med ydelser under de regionale vækstprogrammer, eksempelvis er over 2/3 af ovennævnte virksomhedsmøder et resultat af henvisninger fra lokal erhvervsservice og væksthushets konsulenter. Eksportrådets indstationerede medarbejder har også i en række tilfælde henvist virksomheder til de regionale virksomhedsprogrammer, især til VÆKSTmidt Accelerator.

"Europe Enterprise Network" forløber tilfredsstillende og mange kontrakt mål er tæt på at være opfyldt.

"Midtnet" projektets fremdrift har været meget positiv, og på baggrund af en midtvejsrapportering, der overstiger resultatkravene på væsentlige områder, ansøges der på nuværende tidspunkt om en forlængelse af Midtnet samt en merbevilling til programmet. En sådan forlængelse kan bl.a. resultere i, udover 12 nye samarbejdsprojekter, at metoder og modeller raffineres i et program, der i sit udgangspunkt giver virksomheder og vidensinstitutioner en unik international platform.

Det er regionens vurdering, at EU-kontoret opnår flotte resultater og lever op til aktivitetsplanen for 2012.

Vækstforum har på mødet den 21. februar godkendt at forlænge medlemskabet af foreningen Vstdansk Investeringsfremme i perioden 2013-2015. Det overordnede konkrete mål er at skabe eller fastholde i gennemsnit 333 videntunge arbejdspladser i Vestdanmark om året.

Øget innovation i de midtjyske virksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden
- Markedsplads for højtuddannede (videreførelse)
- Brugerdriven innovation: Brugerdriven innovation i praksis – formidling af viden om BDI til vidensservicevirksomheder i Region Midtjylland

Status

"Program for vidensamarbejde – Genvej til ny viden" er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan. "Genvej til ny viden" eksperimenterer med nye former og modeller for samspil mellem virksomheder og forskningsinstitutioner og yder støtte til konkrete vidensarbejder mellem små og mellemstore innovative virksomheder og forskere. Projektet er påbegyndt den 1. januar 2011 og løber til udgangen af 2013.

"Markedsplads for højtuddannede (videreførelse)" er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan og sigter mod at få flere højtuddannede ud i små og mellemstore virksomheder, især i regionens yderområder.

Projektet er afsluttet i 2010, men et delprojekt "Kontaktmæglerinitiativet" videreføres i en 2-årig periode. Formålet er bl.a. at udvikle og implementere nye metoder og værktøjer til kontakt og samarbejde mellem SMV'er og videregående uddannelsesinstitutioner. Der skal udarbejdes forslag til en forankring af kontaktmægleropgaverne i erhvervsservicesystemet efter projektets afslutning. Delprojektet, der medfinansieres af en række kommuner, er påbegyndt den 1. juni 2011.

"Brugerdreven innovation" er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan. Formålet er at udvikle og afprøve nye metoder inden for brugerdreven innovation(BDI) - med afsæt i Erhvervs- og Byggestyrelsens program for brugerdreven innovation - som kilde til forretningsudvikling. Der er igangsat tre projekter i 3-årige forløb pr. januar 2008, 2009 og 2010 og samtlige projekter er nu afsluttede.

Projektet "Brugerdreven innovation i praksis" er afsluttet i juni 2012 og havde til formål at finde de bedst mulige tilgange til formidling af nye metoder til innovation til virksomhederne. Det konkrete fokus var at udvikle prototyper eller services til skalering inden for én branche – vidensservice – ved at anvende brugerdrevne innovationsmetoder i alle led af forløbet. Målet var, at 20 virksomheder inden for arkitekt og ingeniørbranchen opnåede indsigt i, hvordan BDI kan supportere deres forretningsudvikling.

Resultater

- I "Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden" er der gennemført 133 virksomhedskontakter og 42 innovative virksomheder har fået støtte til at gennemføre et fase 1-projekt, der bl.a. skal afklare de erhvervsmæssige potentialer ved et samarbejde med forskere. 14 virksomheder har fået støtte til at gennemføre et egentligt vidensamarbejde (fase 2), mens en række andre SMV'er endnu er i ansøgningsfasen.
- Kontaktmæglerinitiativet "Markedsplads for højtuddannede (videreførelse)" har etableret 202 forpligtende samarbejdsaftaler mellem virksomheder og videregående uddannelsesinstitutioner, og der er indgået 64 ordinære ansættelser af højtuddannede.
- I "Brugerdreven innovation i praksis" blev der igangsat 23 implementeringsforløb i virksomheder, hvoraf 20 blev afsluttet. Der er i deltagende virksomheder opnået konkrete erfaringer med at bruge forskellige BDI-metoder i forretningsudviklingen. Der er lavet opfølgning på deltagende virksomheder, og hos disse anvendes BDI nu både mere systematisk og i højere grad i forretningsudviklingen end tidligere. Der er bl.a. langt mere bevidste valg om brugerinddragelse i forhold til intensitet, metode og udbytte heraf. I projektets sidste del er projektets mange resultater omkring "formidling af viden om innovationsmetoder", og implementeringsforløbene i virksomhederne blevet kommunikeret bredt ud.

Regionens vurdering

Begge initiativer inden for Vidensamarbejde er i god fremdrift og forløber meget tilfredsstillende i forhold til mål og resultatkrav. Således forventes det i Kontaktmæglerinitiativet, at måltallet for ansættelse af højtuddannede fordobles til 100. Fra "Genvej til ny viden" er der anmodet om en forlængelse frem til 1. oktober 2014 for at kunne nå at afslutte igangværende og kommende fase 2-projekter.

Brugerdreven innovation i praksis har opfyldt resultatkravene.

Morgendagens forretningsområder

Resultatkontrakter med opfølgning

- Shareplay (tidligere Cross Media)
- Scandinavian Game Developers

- Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution (tidl. Cradle to Cradle som forretningsudvikling)

Status

“Shareplay” er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan og har til formål at skabe innovationsbaseret vækst i medievirksomheder i Region Midtjylland og Region Nordjylland. Indsatsen skal fremme evnen til at arbejde på tværs af medie formater, som f. eks. film, animation, spil og IT. Der er bl.a. etableret en række netværk med regionale, nationale og internationale organisationer og private aktører samt med tværmedielle manuskriptforfattere og inden for indholdsproduktion, og på tværs af brancheskel og en stærk kobling til vidensinstitutioner.

“Scandinavian Game Developers” fik tilsagn i sensommeren 2011 og følger projektets aktivitetsplan.

“Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution” har til formål at styrke smv’ernes innovation, forretningsudvikling og vækst ved at ledelsen fokuserer på at anvende Cradle to Cradle som konkurrenceforbedrende forretningsmodel. Udviklingscenter for Møbler og Træ (UMT) er operatør på projektet. Operatør har etableret nationale og internationale netværk og egen organisering og via EU-udbud valgt det virksomhedsrettede team (VRT). Teamet skal vejlede virksomheder, der visiteres fra Væksthuskonsulenterne og Innovationsagenterne, om deres muligheder inden for grøn forretningsudvikling og Cradle to cradle forretningsudvikling. Cowi A/S udgør det virksomhedsrettede team.

Formidlingsplatformen i projektet er etableret i et samarbejde mellem operatør, private konsulenter og uddannelsesinstitutioner. Projektet har ændret navn som led i projektets kommunikationsstrategi. Fokus er på bæredygtighed som rentabel forretningsmodel, regionens fokus på internationalisering, og ønsket om at linke projektet op til internationale initiativer. Se www.rethinkbusiness.dk.

Resultater

- “Shareplay” har i 2012 fået tilsagn fra Erhvervsstyrelsen til gennemførelse af “Cross Media Programmet”. Programmet er kommet godt fra start med 22 ansøgninger, heraf er 12 godkendt og 10 er afvist eller frafaldet. Shareplay har skaffet yderligere finansiering til en række initiativer/aktiviteter. Shareplay Netværket har nu 780 medlemmer, og målet er at nå 1.000 medlemmer inden udgangen af 2012. Shareplay har afviklet 16 seminarer og konferencer siden september 2011. I samarbejde med Væksthusene i Region Midtjylland og Region Nordjylland er der bl.a. igangsat testforløb for virksomheder. Der er gennemført kortlægning af virksomheder i de to regioner med henblik på at identificere potentielle projektpartnere samt seminarer inden for forskellige temaer. Endvidere er der en igangværende dialog mellem Væksthusene om synergi mellem Shareplays netværk og Væksthusenes globaliseringsprogrammer. Læs mere på www.shareplay.dk.
- I løbet af projektets første 6 måneder har partnerne bag “Scandinavian Game Developers” taget de første skridt i retning af at skabe fornyet vækst i KASK-regionen via spiludvikling. Der er således etableret to nye inkubationsmiljøer: Et i Grenaa (The Ranch Game Incubator) og et i Viborg (Arsenalet). Flere iværksættere har allerede etableret sig i miljøerne og de første nye spil er udgivet.
- UMT har i 2012 fået tilsagn fra Erhvervsstyrelsen til at gennemføre “Rethink Business – join the circular economy revolution”. Cowi A/S starter arbejdet med de visiterede virksomheder formelt pr. 1. oktober 2012. Organisering og formidlingsplatform er etableret, således, at der bl.a. gennemføres en mobiliseringsdag d. 20. november for at gøre Rethink Business kendt og starte mobiliseringen af virksomheder, kommuner, organisationer, politikere og græsrodder. Dette tiltag understøttes yderligere af Region Midtjyllands konference den 29. november med titlen: “Rethink Business – konference om cirkulær økonomi og grøn forretningsudvikling”.

Regionens vurdering

Både “Shareplay”-projektet og “Scandinavian Game Developers” vurderes at forløbe som forventet.

“Rethink Business” - projektet vurderes at blive gennemført som forventet.

UDKAST

Digitalisering

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Initiativer inden for Digitalisering

- iKraft

Nøgletal for Digitalisering

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	0	2.360	6.359	13.725	10.880	7.435	128	0	0	40.887

iKraft

Resultatkontrakter med opfølgning

- It som innovativ drivkraft (iKraft) fase II
- iKraft kuponer
- iKraft Innovationspuljen:
  - MAFIR – massiv acceleration af fotorealitisk interaktiv rendering

Status

iKraft projektets anden fase er nu over halvvejs. Fokus er stadig på IT-netværksagenternes arbejde som er den vigtigste drivkraft for at øge den innovative anvendelse af IT i de små og mellemstore virksomheder i regionen. I den seneste halvårsperiode har agenterne desuden haft iKraft kuponerne som et yderligere virkemiddel i bestræbelserne på at etablere innovationssamarbejder mellem virksomhederne og IT-vidensinstitutioner, eller IT specialkonsulenter.

Konstruktionen af projektet med iKraft-agenter som det bærende element, har en tydelig positiv effekt, idet de enkelte lokalområder oplever, at agenten engageret og involverende repræsenterer lokale interesser og kan forholde sig til lokale udfordringer via sin tætte tilknytning til henholdsvis erhvervsråd, cityforeninger og kommune.

iKraft får også megen ros og positiv tilbagemelding fra virksomhederne – netop på grund af nærhedsprincippet. Samtidig er iKraft agenterne med til at fjerne mange barrierer hos SMV'erne i forhold til vidensinstitutionerne. Når agenten fungerer som et formidlende og introducerende mellemlid, virker den mentale afstand ikke nær så stor som tidligere. Kuponerne har desuden haft den ønskede effekt – nemlig at hjælpe virksomheder der ved hjælp af IT-netværksagentens indsats har fundet en IT-baseret innovativ ide og en mulig samarbejdspartner der kan levere den rette it-specialviden. Ofte har de mindre virksomheder manglet ressourcerne og risikovilligheden til at frigøre ressourcer til at arbejde med innovationsideen.

Med en iKraft kupon i lommen synes denne udfordring nu mere overskuelig. Ved hjælp af strukturfondsmidlerne er der i alt 4,7 mio. kr. afsat til at støtte projektmødningsforløb, der kan bane vejen for egentlige innovationssamarbejder.

Grundet vilkårene som kupon-ordningen fungerer under er der dog også mange virksomheder der nyder godt af ordningen som ikke har relation til iKraft øvrige aktiviteter. Dette er naturligvis helt fint, men det stiller en række krav til operatøren (IT-Forum) i forhold til at sikre, at tilskuddene får den tilsigtede effekt og ikke udnyttes i strid med hensigten.

iKraft afsluttes 31. maj 2013 og der arbejdes som aftalt i iKraft konsortiet med at udarbejde en plan for videreførelse af nogle af de værdifulde elementer i indsatsen uden økonomiske støtte fra Region Midtjylland.

Blandt de projekter, der er tildelt midler under iKraft Innovationspuljen (under iKraft fase I), kan det bl.a. nævnes, at projekt "MAFIR – massiv acceleration af fotorealitisk interaktiv rendering" er afsluttet 1. august 2012 efter en mindre forlængelse af projektet. Det er lykkedes at udvikle noget software, der på nyskabende vis kan anvende regnekraften i en computers grafikort. Dette udnyttes erhvervsmæssigt i projektpartneren Luxions kerneprodukt og indgår nu i Alexandra instituttets (GTS-Institut) ydelseskatalog til brug i andre erhvervsammenhænge.

Resultater

- I den seneste halvårsperiode har minimum 10 virksomheder indgået innovationssamarbejder med IT-vidensinstitutioner eller andre virksomheder, som direkte følge af IT-netværksagenternes arbejde.
- Hertil kommer at 57 virksomheder pr. 1. september har fået bevilliget en iKraft kupon til projektmodningsforløb, svarende til 2,57 mio. kr. Der er dog kun gennemført og afsluttet ét projekt indtil videre, hvorfor der endnu ikke foreligger en evaluering af forløbene. Dette må vente til 1. marts afrapporteringen.
- Omkring ¾ af de virksomheder, der har holdt møder med agenterne, vurderer, at kontakten til agenten har tilført dem værdi.

Regionens vurdering

iKraft forløber som planlagt, og med fornuftige resultater. Der skabes konkrete IT-innovationsideer og samarbejder hos regionens virksomheder. Ordningen fungerer i samarbejde med øvrige erhvervsfremmetiltag. Kendskabet og tilfredsheden med iKraft er høj blandt virksomheder og kommuner.

iKraft kuponerne har haft den forventede effekt, og er med til at hjælpe virksomheder i gang med it innovationssamarbejde.

Iværksætteri

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil skabe bedre vilkår for, at der etableres flere nye virksomheder, og at flere af de nye virksomheder overlever og udvikler sig til nye vækstvirksomheder. Indsatsområdet skal derfor sikre, at fokus på entreprenørskab i uddannelsessystemet styrkes, og at adgangen til rådgivning og risikovillig kapital for iværksættere og nystartede virksomheder forbedres, ikke mindst i yderområder og landdistrikter.

Programydelse gennemføres samlet set i et omfang som forudsat. Der er nu igangsat en samlet indsats for at styrke iværksætteri og entreprenørskab i uddannelsessystemet fra folkeskole til universitet og alle initiativer er kommet godt fra start. Hovedaktiviteterne under rådgivningsprogrammet STARTmid Accelerator kører tilfredsstillende, men der er ikke den forventede aktivitet og det forventede forbrug på de kollektive forløb. Der opnået flotte resultater for at styrke området for risikovillig kapital med blandt andet et meget velfungerende regionalt Business Angel netværk.

Initiativer inden for Iværksætteri

- Entreprørskab i uddannelser
- Iværksætterrådgivning og kapital

Nøgletal for Iværksætteri og virksomhedsudvikling

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	400	4.021	7.407	11.395	8.444	18.401	13.537	9.313	0	72.918

Entrepenørskab i uddannelser

Resultatkontrakter med opfølgning

- Innovation i Folkeskolen
- Fra Talentmasse til entrepenørskab
- Entrepenørskab i VIA's uddannelser
- Det Entrepenørielle Universitet, herunder Studentervæksthuse Aarhus

Status

Uddannelsessektorens rolle i forhold til at stimulere innovation og entrepenørskab ses som helt central for den fremtidige vækst og udvikling. Uddannelse i entrepenørskab skal stimulere de unges evne til at tænke nyt, se muligheder og omsætte deres ideer til værdi og handler derfor både om at udvikle de studerendes viden om entrepenørskab og det at starte egen virksomhed og om at stimulere deres evner inden for kreativitet, innovation og entrepenørskab.

Initiativet Entrepenørskab i uddannelser sætter fokus på iværksætteri som en integreret del af undervisningen på alle uddannelsesniveauer og omfatter udvikling af undervisningsmetoder og -materialer, kompetenceudvikling af underviserne og etablering af studentervæksthuse ved de videregående uddannelsesinstitutioner.

Der samlede indsats omfatter følgende områder:

- Folkeskolen – Innovation i Folkeskolen

- Ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og KVVU – Fra talentmasse til entreprenørskab
- Mellemlange videregående uddannelser – Entreprenørskab i VIA's uddannelser
- Lange videregående uddannelser – Det entreprenørielle Universitet, Aarhus Universitet

”Innovation i folkeskolen” er etableret med deltagelse af foreløbig 10 kommuner og knap 60 skoler. Der indgår løbende nye kommuner og skoler i projektet. Det vurderes, at projektet har fået en god organisation, med blandt andet ansættelse af en ”cirkulationsagent”. Ligeledes ydes der en differentieret indsats overfor de forskellige skoler i forhold til, hvor langt de er med innovation, entreprenørskab og samarbejde med det lokale erhvervsliv. Der tages udgangspunkt i den enkelte skoles organisation og handleplan, for derigennem at kunne yde en indsats, som kobler sig til den daglige praksis og mening. Der er igangsat en række aktiviteter på alle indsatsområder – udvikling af undervisningsmaterialer, kompetenceudvikling af undervisere og innovation camps.

”Fra talentmasse til entreprenørskab” er etableret med deltagelse af 20 uddannelsesinstitutioner fra hele Region Midtjylland, og partnerkredsen repræsenterer bredt både ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser. Projektet har succes med bredden i indsatsområderne, både hvad angår indsatsområderne og inddragelse af de mange institutioner på tværs af regionen i projektet. Mange uddannelsesinstitutioner har deltaget i de afholdte aktiviteter, og der er etableret netværks-/arbejdsgrupper på en lang række indsatsområder. Der er igangsat en række aktiviteter på alle indsatsområder, blandt andet er der udviklet et valgfag i entreprenørskab for alle 1. års studerende på erhvervsakademierne, og på HF-niveau er der udviklet og igangsat et fælles innovationsforløb.

”Entreprenørskab i VIA's uddannelser”. Projektets indsatsområder er blevet godt modtaget i hele VIA. Organiseringen er på plads og der er stor interesse for at deltage i aktiviteterne blandt VIAs uddannelser. Der er blevet udviklet en række nye fag og kurser og der er igangsat flere samarbejder om tværfaglige læringsforløb om entreprenørskab. Eksempelvis har man på sygeplejerske- og læreruddannelsen i Silkeborg samt pædagoguddannelsen og bygningskonstruktøruddannelsen i Horsens startet et samarbejde om udvikling af tværfaglige læringsforløb om entreprenørskab. Der er etableret studentervæksthuse ved de 7 campusmiljøer og første oplæg til koncept for studentervæksthusene er udarbejdet.

”Det Entreprenørielle Universitet”, Aarhus Universitet består af tre hovedområder: Forskning, Undervisningsudvikling og Iværksætter- og erhvervsamarbejde, og der er god fremdrift på alle områder. Der er afholdt en række iværksætterworkshops og temamøder for studerende, blandt andet i samarbejde med studentervæksthuset. Videreuddannelse af undervisere sker i regi af Forum for Entrepreneurskabundervisere, der med sine månedlige arrangementer tilbyder alle undervisere med interesse for entreprenørskabsundervisning viden og sparring inden for feltet.

”Studentervæksthus Aarhus” havde allerede i sidste periode indfriet projektets aktivitetsmål og forbrugt de bevilgede projektmidler. Projektets fokus har i denne periode været på gennemførelsen og implementeringen af enkelte uafsluttede udviklingsaktiviteter. Dette har bl.a. været en styrkelse af netværket mellem iværksættermiljøerne i Aarhus samt arbejdet med at komme nærmere udviklingen af en mere selvberende studentervæksthus-forretningsmodel, der skal sikre husets overlevelse på længere sigt. Periodens aktiviteter er blevet finansieret af Aarhus Universitet.

Studentervæksthus Aarhus videreføres i regi af ”Det Entreprenørielle Universitet”.

Resultater

- Der gennemføres i efteråret 4 innovation camps på folkeskoleområdet med deltagelse af 300 elever og op til 10 virksomheder.
- Der gennemføres et udviklingsforløb – Pioneruddannelsen - for undervisere og et diplommodul, Innovationsledelse i offentlige institutioner, for ledere på folkeskoleområdet. Der er 30 deltagere på hvert forløb.
- Projektet "Fra Talentmasse til entreprenørskab" har afholdt 4 camps med deltagelse af i alt 330 studerende og 5 virksomheder.
- Projektet "Fra Talentmasse til entreprenørskab" har igangsat et storstilet udviklingsarbejde vedrørende digitale værktøjer – e-bøger og e-læringsmateriale – og der udvikles materiale til alle de involverede uddannelsesstyper. 11 undervisere deltager i redaktionsgruppen.
- VIA University College har i perioden 2011-2012 udviklet 31 nye fag og kurser for studerende.
- VIA University College har i projektperioden gennemført 10 uformelle interne kompetenceudviklingsforløb, med et samlet deltagerantal på 222 undervisere. Derudover har 22 undervisere deltaget i eksterne uformelle kompetenceudviklingsforløb.
- I studentervæksthus Aarhus har i alt 260 studerende fået stillet en arbejdsplads til rådighed og heraf har 55 studerende startet virksomhed.

Regionens vurdering

Initiativet gennemføres som planlagt.

Iværksætterrådgivning og kapital

Resultatkontrakter med opfølgning

- Iværksætteri og virksomhedsudvikling i landdistrikter
- Etnisk Erhvervsfremme
- STARTmidt Accelerator

Status

Formålet med delinitiativet "Iværksætteri og virksomhedsudvikling i landdistrikter" er, at udvikle og gennemføre en målrettet indsats for fremme af iværksætteri og virksomhedsudvikling i landdistrikterne i regionens 6 yderkommuner og 7 landkommuner. Indsatsen skal gennem en målrettet formidlings- og afklaringsindsats rettet mod 1.000 virksomheder understøtte og udvikle det erhvervsmæssige vækspotentiale i landdistrikterne. Randers Erhvervs- og Udviklingsråd er operatør på indsatsen. Den direkte og opsøgende indsats over for virksomhederne varetages af de lokale erhvervs-viceoperatører. Projektet er med denne resultatkontrakt afsluttet.

"Etnisk Erhvervsfremme" er et nationalt initiativ, der har til formål at fremme etablering, overlevelse og vækst for nydanske iværksættere. Etnisk Erhvervsfremme er etableret med et nationalt videnscenter og seks lokale enheder. Det nationale videnscenter har til opgave at lede indsatsen samt opsamle og koordinere viden samt tilbyde vejlederne kompetenceudvikling. Centeret har blandt andet oprettet en vidensportal målrettet iværksættere og vejledere, og har i denne periode udarbejdet et BestPraxis katalog for vejledere, private rådgivere og jobkonsulenter samt fået udarbejdet et Iværksætterindeks for nydanskere – et statistisk portræt af Etnisk Erhvervsfremmes målgruppe.

Iværksætterprogrammet "STARTmid Accelerator" har til formål at øge andelen af vækstiværksættere samt øge overlevelsesraten for nye virksomheder gennem tilbud om viden- og kompetencetilførsel. "STARTmid Accelerators" hovedaktivitet udgøres af rådgivningstilbuddene Startpakke og Vækstpakke, som omfatter tilbud om køb af specialiseret rådgivning inden for områder som f.eks. forretningsstrategi og markedsvurdering. Herudover tilbydes iværksættere også deltagelse i vækstgrupper, netværk og Platoforløb og der gennemføres et særligt forløb målrettet spin-off iværksættere.

"STARTmid Accelerator" indeholder desuden en række initiativer med fokus på kapitalformidling, herunder tilbud om tilknytning af en kapitalcoach for iværksættere med behov for risikovillig kapital, facilitering af Business Angels Netværk og afholdelse af masterclasses, temamøder og springboards.

Med etableringen af den Midtjyske Iværksætterfond har vi nu en solid og sammenhængende indsats for at styrke iværksætternes adgang til kapital i Region Midtjylland.

Resultater

Iværksætteri i landdistrikter

- Godt 1700 virksomheder er i hele projektperioden blevet besøgt og er registreret i CRM systemet.
- 122 virksomheder er blevet henvist til Væksthus Midt, heraf har 33 fået tildelt vækstpakker.
- 77 virksomheder er blevet hjulpet til ansøgning om LAG-midler.
- 19 virksomhedsnetværk er blevet oprettet, og der arbejdes målrettet med erfaringer og videndeling herfra blandt de lokale operatører med henblik på at danne flere netværk.
- 229 virksomheder har fået skabt kontakt til eksterne videnkilder (GTS-institutter, universiteter, private aktører etc.).
- Formidlingen af indsatsen gennem medier og anden omtale har været massiv.

STARTMIDT accelerator

- 310 iværksættere har fået rådgivning via en Startpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områderne: salg og markedsføring, forretningsstrategi og juridiske forhold.
- 240 iværksættere har fået rådgivning via en Vækstpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områder som produktudvikling, forretningsstrategi, salg m.v.
- 21 iværksættere har deltaget i et kapitalcoachforløb og samlet set tilført kapital i størrelsesordenen 5 mio. kr.
- 45 virksomhederne er screenet til det regionale Business Angel netværk, InvestorMidt Business Angels netværk, og på tværs af de 22 virksomheder, der er præsenteret for netværket er der rejst risikovillig kapital i størrelsesordenen 14 mio. kr., heraf 7 mio. kr. i indværende periode.
- Investormidt Business Angels Netværket har i perioden etableret samarbejde med de to andre vstdanske netværk, BAN Invest og BA Syddanmark. Der har været afholdt to fællemøder på tværs af de tre netværk.

- På kapitalformidlingsområdet er der gennemført to masterclasses – en Masterclass for vækstvirksomheder, der søger risikovillig kapital og en Masterclass for investorer. Der er hhv. 38 og 35 deltagere på de to masterclasses.

Regionens vurdering

Hovedelementerne i "STARTmid Accelerator" forløber planmæssigt, men bevillingen til programmet nedskrives, da forløbene Vækstgrupper, netværk og mentorordninger ikke kører på det forventede niveau. De øvrige initiativer forløber planmæssigt.

UDKAST

Uddannelse og kompetenceudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Med initiativerne under dette indsatsområde vil Vækstforum medvirke til at sikre arbejdsstyrken, kvalitativt såvel som kvantitativt.

Arbejdsmarkedet står i disse år over for to hovedudfordringer: 1) den demografiske udvikling, der betyder fald i arbejdsstyrken. De store årgange er i færd med at forlade arbejdsmarkedet og erstattes af de små årgange, hvilket betyder underskud af arbejdskraft i løbet af få år. 2) at sikre arbejdskraften de fornødne kvalifikationer. I øjeblikket er arbejdsmarkedet præget af ledighed, og mange ufaglærte job forsvinder. Globaliseringen medfører øgede krav til arbejdsstyrkens kvalifikationer. Hvis ikke de ledige opkvalificeres nu, vil der opstå flaskehalse, hvor virksomhederne efterspørger kvalifikationer, der ikke findes i arbejdsstyrken. Kompetenceudvikling er altså vigtig også for den danske konkurrenceevne.

Fællesnævneren for initiativerne under dette indsatsområde er samarbejde og partnerskaber, idet grundlaget for hele indsatsen er at samle alle relevante aktører på de respektive områder, så de i fællesskab kan iværksætte initiativer, der ved at stå på skuldrene af tidligere indsatser og ved at bygge oven på den ordinære indsats, kan få den ønskede effekt. Det er i høj grad lykkedes.

Der er skabt én indgang til efteruddannelse med flere efteruddannelsesaktiviteter, og virksomhederne er meget tilfredse med kontakten til uddannelsesinstitutionerne, især når institutionerne samarbejder. Der er etableret samarbejde med Norge og Sverige om at ruste uddannelsesinstitutionerne endnu mere til dialogen med virksomhederne om deres efteruddannelsesbehov og deres interne samarbejde. Der er skabt lokale indgange for udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende, der øger fastholdelsen. Senest er der skabt lokale samarbejder om fastholdelse af unge i ungdomsuddannelser, der allerede er effektfulde, idet der nås en meget stor del af de unge i regionen med de igangsatte aktiviteter. Endelig er der afprøvet forskellige metoder til fastholdelse og inddragelse af grupper, der er på kanten af arbejdsmarkedet. Her er resultaterne dog præget af, at projekterne er planlagt i en højkonjunktur, men gennemført i en lavkonjunktur.

Samlet set gennemføres projekterne under initiativområdet tilfredsstillende. Afvigelse skyldes ændrede konjunkturer og ikke operatørernes gennemførelse.

Initiativer inden for Uddannelse og kompetenceudvikling

- Fastholdelse og bedre overgange
- Udvidelse af arbejdsstyrken
- Efteruddannelse

Nøgletal for Uddannelse og Kompetence

Indsatsområderne i mio. kr. / år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Bevillinger i alt	0	9.409	11.259	16.718	13.315	3.287	4.712	176	0	58.775

Fastholdelse og bedre overgange

Resultatkontrakter med opfølgning

- Hold Fast

Status

Det er den overordnede målsætning med dette initiativ, at flere skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Hold Fast projektet er et samarbejde mellem 190 partnere organiseret i 10 lokale konsortier, heraf 6 i Region Midtjylland og fire i Region Syddanmark. Der er igangsat mere end 250 lokale aktiviteter fordelt på 6 indsatsområder. Erfaringerne herfra er, at det, der virker, er, at:

- Eleverne mødes personligt i deres eget udgangspunkt
- Unge med behov for støtte overdrages ordentlig fra den ene institution til den anden
- Stemningen og kulturen på institutionen er inkluderende
- Der er opmærksomhed på små og simple tiltag, der øger de unges sociale og faglige fodfæste
- Fastholdelsesindsatsen sker i et samarbejde mellem alle involverede institutioner.

Resultater

- Der er etableret samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning/kommunerne om initiativer, der kan fastholde de unge i uddannelse.
- Aktiviteterne for fastholdelse af unge i ungdomsuddannelserne i "Hold Fast"- projektet er igangsat over hele regionen og omfatter allerede mere end 10.000 unge. Især mentorordningerne og indslusningsforløbene er succesfulde i forhold til fastholdelse.
- Mere end 1.650 medarbejdere har deltaget i projektet, hvilket er med til at sikre implementeringen af projektets resultater, at så mange personer bidrager til at opnå erfaringerne.
- Mange af initiativerne fortsætter efterfølgende for institutionernes egen regning. Projektsamarbejdet har vist dem, at med få fælles investeringer er det muligt at fastholde mange elever, der ellers ville være faldet fra.

Regionens vurdering

Projektet gennemføres tilfredsstillende.

Udvidelse af arbejdsstyrken

Resultatkontrakter med opfølgning

JOBmidt – modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft II

- Det regionale konsortium ved Erhverv Aarhus

JOBmidt –fastholdelse af udenlandske studerende

- AU Career, Aarhus Universitet
- VIA University College

JOBmidt – udvidelse af arbejdsstyrken

- Flexseniority / En3karriere
- Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers-området

Status

Formålet med initiativerne er at udvide arbejdsstyrken i Region Midtjylland dels ved at fastholde udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende og dels ved at forsøge at fastholde og inddrage udsatte grupper, der er i fare for at falde ud af arbejdsmarkedet.

Konsortiet, der arbejder med modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft, har nu gennemført det første halve år af den nye periode, og det har taget tid at blive koordineret og finde arbejds gange med de mange deltagere. Der bliver nu arbejdet koncentreret på at udvikle de bedste koncepter til aktiviteter samt tage højde for deres forankring efter endt projektperiode. Der er efter en kort overgang med stilstand igen kommet gang i aktiviteterne.

Hvad angår arbejdet med udenlandske studerende, arbejdes der nu på en midtvejsevaluering, der skal være færdig ultimo 2012. Projekterne samarbejder bredt for at fremme projektets mål mest muligt. Der samarbejdes bl.a. med Danmarks Tekniske Universitet, Rambøll management, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, Work in Denmark, samt de regionale projekter: Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft og Kontaktmæglerne. De to aktører har endvidere et tæt samarbejde og gennemfører flest mulig aktiviteter i fællesskab, hvor det giver mening og er muligt, ligesom de i deres virksomhedskontakter repræsenterer alle udenlandske studerende uanset studiested og retning.

Projekterne med fokus på fastholdelse af udsatte grupper på arbejdsmarkedet er præget af stilstand på arbejdsmarkedet, hvilket har betydet, at de ikke kan nå alle de forventede resultater.

Projekt "Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers området" har dels udviklet metoder til screening af ledige for at finde ADHD ramte, der ikke nødvendigvis har en diagnose, dels udviklet beskæftigelsesrettede tilbud målrettet ADHD ramte. Projektet har det seneste halve år hovedsagligt fokuseret på spredning af de udviklede metoder samt forankring.

"Flexseniority/engkarriere" arbejder dels på afklaring af seniorer i forhold til deres seniortilværelse, dels på ansættelse af seniorer i offentlige og private virksomheder og dels på modning af virksomheder i forhold til deres seniorarbejdsstyrke.

Resultater

- Der er siden marts afholdt 68 faglige og sociale arrangementer med knap 1000 deltagere for udenlandsk arbejdskraft og deres familier, 10 åbent hus arrangementer og en enkelt minibazar med 16 udvalgte foreninger.
- Siden marts 2012 har 110 udenlandske studerende deltaget i enten mentorordning, Young Global Link eller "middag med en Dansk familie", og der er gennemført 136 dokumenterede virksomhedsbesøg, 10 datingarrangementer mellem studerende og virksomheder.
- Fra september 2011 er der afholdt 11 kurser for seniorer, gennemført 442 virksomhedsbesøg og ansat 56 seniorer. Der er ligeledes gennemført 4 workshops for ledere og tillidsrepræsentanter og afholdt 281 vejledningssamtaler med seniorer og efterlønnere.
- Af 147 borgere med ADHD, der har deltaget i projektet er 30 begyndt i udstøttet beskæftigelse (efterfølgende er 8 blevet ledige), 28 er påbegyndt uddannelse (efterfølgende er 9 stoppet igen), 6 er startet i fleksjob (efterfølgende er 3 blevet ledige) og 2 er tilkendt førtidspension.

Regionens vurdering

Projekterne gennemføres tilfredsstillende.

Efteruddannelse

Resultatkontrakter med opfølgning

- KOMPETENCEmidt
- KOMPETENCEmidt 2.0

Status

Det overordnede formål med initiativet er at skabe mere og bedre efteruddannelse i Region Midtjylland. I praksis betyder det en styrkelse af efter- og videreuddannelsesindsatsen for de kortuddannede i regionens små og mellemstore virksomheder.

”KOMPETENCEmidt”-projektet er pr. 1. januar 2012 udvidet med en indsats for ledige bl.a. i form af jobrotationsforløb, hvor beskæftigede på uddannelse erstattes med ledige. Pga tekniske problemer går det langsomt med at få igangsat aktiviteter, der forventes gang i aktiviteterne primo 2013. Det virksomhedsopsøgende arbejde går rigtig godt, målene er stort set alle overopfyldt. Fokus flyttes nu til besøg vedr. strategisk uddannelsesplanlægning. Pølsevognen er fortsat en stor succes, den har besøgt 45 virksomheder og involveret små 4000 medarbejdere. Sammen med Nationalt Videncenter for Realkompetencevurdering har projektet sat fokus på realkompetencevurdering af medarbejderne på regionens virksomheder, en indsats der fortsætter og forstærkes i 2012/2013.

KOMPETENCEmidt projektet er afsluttet pr. 1. maj 2012, således gennemføres nu alene KOMPETENCEmidt 2.0. Aktiviteterne er de samme.

Aktiviteterne suppleres af Interreg-projektet ”SkanKomp” (Skandinavisk Kompetenceudviklingsnetværk), der bygger oven på ”KOMPETENCEmidt”, idet det er formålet at medvirke til at professionalisere såvel uddannelsesinstitutionerne som virksomhederne i forhold til at arbejde med sidstnævntes uddannelsesbehov. Region Midtjylland er lead partner i ”SkanKomp”-projektet, der har 38 partnere i Danmark, Norge og Sverige.

Resultater

- Der er skabt én indgang til efteruddannelse.
- Et velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, der over for virksomhederne repræsenterer hele paletten af efteruddannelses tilbud, ikke bare den enkelte institutions.
- Samarbejde mellem erhvervsservicesystemets konsulenter og uddannelsesinstitutionerne.
- Der er gennemført mere end 10.000 virksomhedsbesøg, og 7.000 medarbejdere har deltaget i efteruddannelse.
- Et korps af uddannelseskonsulenter, der opfattes som kompetencepartnere i stedet for sælgere.
- Uddannelsesinstitutionerne har fået kontakt til SMV’er, de aldrig har besøgt – og som har svært ved at få gang i efteruddannelsesindsatsen.
- Virksomhederne er meget tilfredse med kontakten med uddannelsesinstitutionerne.

Regionens vurdering

Projektet gennemføres tilfredsstillende.

UDKAST